

Kroniek

Oudheidkundige vereniging
Arent thoe Boecop

*kroniek no. 175
Februari 2025*

NIEUWE LEDEN

In het afgelopen halfjaar heeft onze ledenadministrateur Joop Zwart opnieuw veel nieuwe leden mogen inschrijven. In december ging ons ledental door de magische grens van 2000 heen. Wim Westendorp bleek de gelukkige. Tijdens de nieuwjaarsreceptie werd hij door het bestuur in het zonnetje gezet. Elders in deze Kroniek leest u daar meer over.

Het bestuur is verheugd over deze ontwikkeling. Alle nieuwe leden zijn van harte welkom bij de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop. De volgende mensen hebben zich aangemeld:

G.W. Westerink	Elburg	A. Smallenburg	Ijmuiden
H. de Vries	't Harde	V. Corten	Heerlen
H. Graas	Elburg	M. Diependaal	Elburg
H. Zwep	Eerbeek	B. Steert	Elburg
M. Junte	Elburg	R. Lamberink	Elburg
W.H. Vonk	Lelystad	J. van Deutekom	Elburg
R. Visser-Engelbracht	Nunspeet	R. Schuijn	Kampen
H. Vermeulen	Elburg	Jokkebrok Brouwerij	Elburg
A.G. Vermeulen	't Harde	H.S. Vos	Tiel
H. van der Heide	Herkenbosch	A. Steert	Elburg
S. van Aperlo	Elburg	I. Groot Karsijn	Elburg
B. Bonthuis	Elburg	J. Scholtens	Doornspijk
L.G. van de Bogaert	Bunde	J. van den Berg	't Harde
Restaurant Aan de Gracht	Elburg	N. Aink	Elburg
L. Bos	Elburg	M. van Putten	Elburg
M. Zaalink	Elburg	J. Bosman-Steert	Elburg
G. Vis	Nunspeet	FW Zwart	Elburg
C. de Carpentier	Nunspeet	M. Huismans	Elburg
Restaurant Lucca	Elburg	G. van Wezep	Elburg
Aannemersbedrijf Van Wijhe	Doornspijk	Y. van Ginkel	Elburg
M. Endendijk	Elburg	T. van 't Hag	Elburg
G. Rorije	Elburg	R. Smit	Elburg
F. Jansen	Stompeteren	W. Westendorp	Elburg
R. Jansen	Schermerhorn	R. van Boven-Docter	Oldebroek
G.J. van de Werfhorst	Oosterwolde	E. Zwep	't Harde
A. Withaar	Elburg		

INHOUDSOPGAVE

NIEUWE LEDEN	2
NIEUWJAARSTOESPRAAK 2025	4
COR BASTIAAN NIEUWE SECRETARIS	6
RECORDBEDRAG VAN DE RABO-BANK	7
LIDNUMMER EN E-MAILADRESSEN	7
IN MEMORIAM MARINUS HUP	8
NIEUWE AFLEVERING ARENT THOE BOECOP	9
ARCHEOLOGIE	9
ARENTHOEBOECOP VERWELKOMT 2000E LID	10
VOORONDERDEURTJES	11
VISSERIJAVONDEN 2025	12
BIOGRAFIE VAN ANNA SCHAPIRA	13
EXPOSITIE SCHEEPSMODELLEN IN MUSEUM ELBURG	14
VISSERSBEELD NABIJ DE HAVEN	16
EXPOSITIE SCHILDERS VAN HET WESTERKWARTIER	18
PROGRAMMA 80 JAAR BEVRIJDING	19
EXCURSIE NAAR HET HOGE LAND	20
PALINGROKERIJ ROZEMARIJNSTEEG 25	21
LEDENVERGADERING MET LEZING OVER DE RAZZIA VAN PUTTEN	24
SONDE MARTEN IN ELBURG	25
HISTORISCHE MAALTIJD	26
NIEUWE WEBSITE ARENT THOE BOECOP	27
FAMILIEGESCHIEDENIS VAN HENNIE BLAAUW-BULTMAN	28
HENK BINNEKAMP 95 JAAR	30
OPROEP SPULLEN TWEDE WERELDOORLOG	31
SCHENKINGEN	31
BOEK OVER VIJFTIG JAAR GEMEENTELIJKE SAMENVOEGING	32
BOEIENDE LEZING OVER HET VERLOREN HERTOGDOM GELRE	35
ALGEMENE LEDENVERGADERING	35
JAARVERSLAG 2024 WERKGROEP BEGRAAFPLAATS DOORNSPIJK-DORP	36
JAARVERSLAG 2024 WERKGROEP BEGRAAFPLAATS NUNSPETERWEG	38
SFEERWANDELING WEDEROM EEN SUCCES	40
TONEELVOORSTELLINGEN IN BUURTGEBOUW OOSTENDORP	41
SPONSOREN	42
COLOFON	43

NIEUWJAARSTOESPRAAK 2025

Voorzitter Pauline van Zweden tijdens haar nieuwjaars toespraak.

Beste mensen,
Van harte welkom in het Gruithuis op de nieuwjaarsreceptie van Arent thoe Boecop in 2025. Namens ons bestuur wens ik u een heel goed nieuw jaar toe, waarin gezondheid altijd het grootste goed is natuurlijk. Daarnaast wens ik u vrede in een onrustige wereld, vrolijkheid, vriendschap, liefde, mooie inzichten en alles wat u zich persoonlijk nog wenst.

2025, wat een bijzondere tijd is dit toch waarin we leven met al zijn nieuwe technieken en mogelijkheden om als mens je bezigheden uit te besteden aan apparaten en computers. Ik denk weleens dat ik in de science fictionboeken van mijn jeugd terecht ben gekomen. Arent thoe Boecop is dan wel een oudheidkundige vereniging, maar ook wij hadden hier laatst in dit gebouw een presentatie over

artificial intelligence oftewel AI. Een nieuwe uitvinding, waarbij je als mens kunstmatig geholpen wordt je brein te gebruiken. Het ging er hier om dat AI werd ingezet om van een stilstaand beeld een bewegend beeld te maken, van een foto werd een filmpje gemaakt. Donovan Grootkarzijn haalde daarmee ook groots het landelijke nieuws. Het was verrassend en baanbrekend. . Ja, de wereld is zijn simpelheid een beetje aan het kwijtraken. Waar apparatuur en slimme technieken ons gemak kunnen brengen, moeten we ook alerter zijn op waar het kan schaden.

Laat ik er ook eens een mooi voordeel van noemen: we hebben het afgelopen jaar ons jubileumjaar gevierd en via allerlei moderne kanalen hebben we jullie als leden van onze mooie vereniging weer kunnen bereiken om deel te nemen aan onze activiteiten. Zo waren er de dialectavond, de visserijavonden, de vrijwilligersavond met de presentatie van het Kunstboek en de benoeming van Willem van Norel als ereburger van Elburg. Er waren lezingen, een prachtige tentoonstelling van scheepsmodelletjes in Museum Elburg, een boeiende lezing van de Ridder van Gelre, een mooie excursie naar Groningen, de Historische Maaltijd, de Sfeerwandeling en misschien ben ik zelfs nog wel wat vergeten. We kijken terug op een geweldig jaar en we gaan gewoon weer verder met het volgende jaar waarin we nu net zijn aangekomen. En naar de volgende 50 jaar!!!

Geschiedenis zal altijd belangrijk zijn voor de mens: een cliché, maar onze toekomst heeft altijd haar wortels in het verleden. Een kwestie van oorzaak en gevolg. Voor ons als Arent thoe

Er was ook deze keer weer een grote opkomst bij de nieuwjaarsreceptie.

Boecop is het belangrijk om de geschiedenis door te geven. Het leren over historische gebeurtenissen stelt ons in staat om onze cultuur, volksaard en identiteit beter te herkennen en de belangrijke momenten die zich op de wereld voordoen, beter te doorgronden. Het analyseren van de geschiedenis helpt ons om veranderingen in de wereld te begrijpen en te leren van dingen die misgegaan zijn. We zijn daar als historische vereniging mee bezig hier in onze eigen omgeving maar ook met het grotere geheel. Dit jaar is het thema 80 jaar vrijheid. Tachtig jaar geleden eindigde de Tweede Wereldoorlog. Een periode die zo ingrijpend is geweest, een oorlog die kaarten, gedachten en de betekenis van oorlog veranderde. Toen de oorlog

eindigde moesten landkaarten opnieuw worden getekend, bevolkingen waren ontheemd en het idee van oorlog had een andere betekenis gekregen dan dat het ooit had gehad.

Binnenkort verschijnt een nieuwe uitgave van Arent thoe Boecop, geschreven door Willem van Norel, over Anna Schapira (1912-1997), een Joods meisje dat zowel de Eerste als ook de Tweede Wereldoorlog overleefde. Ik weet hoe Willem ertoe gekomen is haar verhaal, haar biografie, te schrijven en ik wil het boek van harte bij jullie aanbevelen. Uit een boek als dit kun je ook weer allerlei inzichten krijgen, die je helpen onze eigen tijd beter te begrijpen.

Dit jaar vieren we, met allerlei activiteiten, de vrijheid die we toen

terugkregen en die we hopelijk nog lang zullen behouden. We doen dit vanuit Arent thoe Boecop en ook in samenwerking met andere partijen en we doen dit om te vieren en te gedenken dat onze vrijheid een heel groot goed is. Zeker weer in deze tijd.

We proosten op dit nieuwe jaar dat open voor ons ligt en waarvan we hopen dat we als vereniging weer veel mooie activiteiten voor jullie mogen organiseren. Twee staan alweer op de planning: de visserijavonden op 20 en 21 februari. In het kader van 80 jaar vrijheid: laten we drinken op de hoop, de vrijheid en de vrede.

Pauline van Zweden
Elburg, 4 januari 2025

COR BASTIAAN NIEUWE SECRETARIS

Ik ben Cor Bastiaan en ruim 58 jaar geleden geboren in Oostendorp. Als kind heb ik 8 jaar in Lelystad gewoond omdat mijn vader, Hendrik Bastiaan, daar als polderpionier bij de PGEM werkte. Daarna vanaf mijn tiende jaar opgegroeid aan Het Straatje in Oostendorp.

In 1989 getrouwd met Gerdien Hoeve, een echte Elburger, dochter van Jan Hoeve; (groente/fruithandelaar aan de Havenkade en later aan de Nunspeterweg) en Heintje Zwep, (dochter van Jan Zwep; de ziekenfondsboede). Vader van Erik en Manon, schoonvader van Jantine en trotse opa van Siem.

Na mijn opleiding aan de Hogere Agrarische School in Deventer een paar jaar gewerkt in de agrarische sector en daarnaast vanaf 1985 als brandweervrijwilliger actief geweest bij de Elburger Brandweer, waar ik in 1995 de eerste beroepsbrandweercommandant mocht worden en mijn vader opvolgde, die tot dan vrijwillig commandant was. Dus ik heb van mijn hobby mijn werk mogen maken na een officiersopleiding te hebben gevolgd aan de Rijks Brandweer Academie te Schaarsbergen. Na Elburg ben ik een aantal jaren commandant geweest in Brabant, in de gemeente Bernheze en vervolgens in Kampen. Commandant zijn betekende ook wonen daar waar je werkt, dus verhuisd naar het Brabantse Heesch en daarna naar IJsselmuiden gevolgd door het Gelderse Oosterwolde en nu sinds bijna 7 jaar weer in Elburg, aan de Roosje Vechtstraat, vlakbij de geboorteplek

van Gerdien. Kortom de cirkel is rond voor ons. Momenteel werk ik als Defensiemedewerker bij het Brand & Bedrijfsstoffenbedrijf in Bathmen in de functie van Coördinator Vastgoed & Installaties en heb het actieve brandweerleven achter mij gelaten.

Sinds wij in Elburg wonen is de interesse voor de geschiedenis van Elburg en omstreken ook groter geworden -los van het feit dat wij al sinds ons trouwen lid zijn van Arent thoe Boecop- en zijn wij actiever geworden om ook onze bijdrage hieraan te leveren. Wij zijn beiden lid van de werkgroep Begraafplaats Nunspeterweg waar wij met veel inzet en plezier onze bijdrage leveren om mensen die daar begraven zijn weer een naam te geven door het schoonmaken en opnieuw beletteren van de gedenkstenen.

Zo kwam ook de vraag, van Willem van Norel, om secretaris te willen worden van Arent thoe Boecop. Ik heb diverse (bestuurlijke) functies gedaan; voorzitter van een christelijk regionaal koor, penningmeester van een pony-/paardenrijvereniging, voorzitter van de Diaconie van de Hervormde Gemeente in Elburg maar nog geen functie als secretaris. Daarnaast verzorg ik sinds 2012, namens het Oranje Comité Elburg, de jaarlijkse 4 mei viering bij het Oorlogsmonument op de Elburger wallen, ben ik vrijwilliger bij de Kringloopwinkel Elburg, actief tennisser en bestuurslid van TV Hulshorst en ben ik actief als voetbalscheidsrechter bij de plaatselijke voetbalclub ESC (als Oostendorper). Om mijn conditie op

Cor Bastiaan, sinds september 2024 de nieuwe secretaris van Arent thoe Boecop.

peil te houden loop ik een paar keer per week mijn hardlooprondjes in en rondom Elburg, kortom bezigheden genoeg naast mijn dagelijkse werkzaamheden.

De nieuwe uitdaging als secretaris wil ik wel aangaan bij een bloeiende vereniging die het culturele erfgoed van onze gemeente levend wil houden voor nu en de toekomst. Om hier mijn steentje aan bij te mogen dragen voelt goed. Ik ben dan ook sinds november 2024 gestart in een fijn bestuur en hoop de komende jaren mijn bijdrage te mogen gaan leveren om Arent thoe Boecop toekomstbestendig te houden, ook voor de komende 50 jaar.

ARENT THOE BOECOP ONTVANGT EEN RECORDBEDRAG VAN DE RABO-BANK

De oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop kan met grote voldoening terugkijken op de campagne met betrekking tot de RABO-bank Clubsupport actie. Op vrijdagmorgen 4 oktober kwamen maar liefst drie mensen van de RABO-bank en een fotograaf het bestuur van Arent thoe Boecop in de oude palingrokerij aan de Rozemarijnsteeg verrassen met een cheque. Na het openen van de brief bleek dat de oudheidkundige vereniging een bedrag van maar liefst 3.182,91 euro tegemoet kan zien. Het bedrag is bestemd voor de jubileumactiviteiten en voor de restauratie van de oude palingrokerij.

Directeur van de RABO-bank Noord-Veluwe André Doeve, Frida Hengeveld (voorzitter van de Raad van Commissarissen van de RABO-bank) en private banker Arnout Kruithof overhandigden vol trots de cheque aan voorzitter Pauline van Zweden en aan penningmeester Lammert van het Goor.

Het bestuur van Arent thoe Boecop ontvangt vol trots de cheque van de RABO-bank.

Van alle verenigingen en stichtingen op de Noord-Veluwe bleek dat Arent thoe Boecop de meeste stemmen had vergaard.

Het bestuur van Arent thoe Boecop is de RABO-bank zeer erkentelijk

voor deze genereuze gift. Daarnaast wil het bestuur alle leden bedanken voor hun uitgebrachte stem op de oudheidkundige vereniging.

LIDNUMMER EN E-MAILADRESSEN

Als lid van Arent thoe Boecop kunt u inloggen op onze website en meer informatie krijgen over publicaties, activiteiten, etc.

Om als lid in te loggen op de website van Arent thoe Boecop moet je het lidnummer weten. Want het lidnummer (dat uniek is) is je inlogcode. Maar waar kan ik het lidnummer vinden?

Als u post ontvangt van Arent thoe

Boecop staat uw lidnummer op het adresetiket. En mocht dat niet lukken dan kunt u altijd een mail sturen naar ledenadministratie@arentthoeboecop.nl en alsnog vragen wat het lidnummer is.

Per jaar sturen we een aantal digitale nieuwsbrieven door aan de leden, waarvan het e-mailadres bekend is bij de ledenadministratie. We beschikken

op dit moment over ruim duizend e-mailadressen. Als u ook een digitale nieuwsbrief wilt ontvangen, geef dan uw e-mailadres door aan onze ledenadministrateur middels het sturen van een e-mailtje.

Joop Zwart, ledenadministrateur Arent thoe Boecop

IN MEMORIAM MARINUS HUP (1935-2024)

Marinus Hup met zijn dochter Liesbeth, schoonzoon Bert en kleindochter Abygail na de toekenning van het erelidmaatschap.

Na een ernstige ziekte stierf op 22 oktober 2024 ons gewaardeerde erelid Marinus Hup. Het bestuur van Arent thoe Boecop heeft Marinus tijdens de algemene ledenvergadering op dinsdag 5 november in dorps huis Ons Huus op de Hoge Enk herdacht

Op 27 januari 2023 werd Marinus Hup tot zijn grote verrassing (in het bijzijn van zijn dochter, schoonzoon en kleindochter) benoemd tot erelid van Arent thoe Boecop. Tijdens die feestelijke bijeenkomst kreeg Marinus uit handen van voorzitter Pauline van Zweden een oorkonde en een zilveren speld (met daarop de Vischpoort).

Vanaf 1974 was Marinus vijftig jaar onafgebroken lid van onze vereniging. Hij was vele jaren betrokken bij de inpak en de verzending van de publicaties. Verder was hij gedurende een lange periode actief als een enthousiaste en gedreven suppoost bij de Visafslag van Elburg. Hij deed zijn vrijwilligerswerkzaamheden altijd met veel passie en plezier.

Marinus hield als geen ander van Elburg. Arent thoe Boecop betekende heel veel voor hem. Zijn liefde voor onze vereniging toonde hij veelvuldig. De opbrengst van de door hemzelf getekende ansichtkaarten schonk hij volledig aan de Visafslag. In de Visafslag was Marinus helemaal in zijn element. Buiten het reguliere zomerseizoen om draaide hij in het voor- en najaar extra diensten. In 2023 waren dat 43 extra middagen en in het afgelopen jaar stelde Marinus de visafslag 37 middagen extra open. Marinus deed het allemaal met buitengewoon veel plezier. De giften stroomden binnen, mede door de verkoop van zijn kaarten. De penningmeester was iedere keer weer verrast door de inhoud van de giftenbus. De verhalen van Marinus raakten de mensen. Uit dankbaarheid schreven diverse mensen iets in het gastenboek. Op 21 september was Marinus voor de laatste keer in de Visafslag. Die middag ontving hij nog 33 bezoekers. Enkele dagen later belde hij op en zei dat het niet meer ging.

Erelid Marinus Hup toont de oorkonde.

Vlak voor zijn overlijden schonk Marinus zijn zelfgemaakte maquette van het Oosterkwartier van de stad Elburg en een aantal kostbare kaarten aan het bestuur van Arent thoe Boecop. Hij benadrukte daarbij nog eens wat Arent thoe Boecop voor hem had betekend.

We gedenken Marinus Hup met veel bewondering en respect. We zullen hem enorm gaan missen. Met name in zijn Visafslag zal het voortaan anders zijn. Op de dag van zijn uitvaart hing de vlag van de Visafslag halfstok. We wensen Liesbeth, Bert, Abigail, Chris, Daisy en Lisa heel veel troost en sterkte toe bij het verwerken van dit grote verlies.

Namens de besturen van Arent thoe Boecop en de Visafslag,
Willem van Norel
Elburg, 25 oktober 2024

NIEUWE AFLEVERING ARENT THOE BOECAST

Aflevering 16 van de Arent thoe Boecast is uit. Deze aflevering is gewijd aan ons overleden erelid Marinus Hup. Op 22 oktober 2024 is hij op 89-jarige leeftijd gestorven. Hij was al een tijd ziek en mede daarom heeft onze voorzitter Pauline van Zweden op 20 april 2024 in het Gruithuis een uitgebreid gesprek met hem gehad waarin zij met Marinus terugkeek op zijn veelbewogen leven. Een leven dat lang niet altijd makkelijk was en dat is nog zachtjes uitgedrukt. Het leven van Marinus Hup geeft een indruk van hoe een jonge jongen met een moeilijke thuissituatie in de jaren tijdens en na de Tweede Wereldoorlog probeert wat van zijn leven

In april 2024 werd erelid Marinus Hup geïnterviewd in het Gruithuis.

te maken. Het geeft een soms schrijnend en soms mooi tijdsbeeld van die periode. Laat uw reactie op deze aflevering of op deze podcast achter op de Facebook-pagina van Arent thoe Boecop of mail

Pauline van Zweden interviewt Marinus Hup in het Gruithuis voor de podcast.

naar: podcast@arentthoeboecop.nl

Link naar de podcast:
<https://app.springcast.fm/17909/erelid-marinus-hup-kijkt-terug-op-zijn-leven>

ARCHEOLOGIE

Na een periode met weinig mooie vondsten in de omgeving van Elburg zijn weer enkele mooie oude munten gevonden. Het gaat hier om de zogenaamde schellingen. De bekendste schellingen in Nederland zijn de Ruiterschellingen, ook wel Rijderschellingen genoemd. Deze schellingen zijn ook in de buurt van Elburg gevonden (zie vorige Kroniek). Deze Ruiterschellingen hebben op de voorzijde een afbeelding van een provincie- of stadswapen en op de andere zijde een naar rechts rijdende geharnaste ruiter. Aan deze ruiter dankt de munt zijn naam en er staat een spreuk op: CONCORDIA RES PARVAE CRESCUNT. Deze spreuk betekent: Eendracht maakt macht. Onlangs zijn er twee oude munten gevonden: een zogenaamde Snaphaanschelling en een Pauwenschelling. De vondst van deze schellingen is bijzonder. Vooral de Pauwenschelling wordt in onze regio zelden gevonden.

Snaphaan (schelling).

Snaphaan(schelling)

De Snaphaan werd voor het eerst geslagen in Nijmegen en wel in het jaar 1509. Dit was in opdracht van Karel van Egmond, hertog van Gelre. Het was de eerste grote zilveren munt die in Nederland geslagen werd met een diameter van ongeveer 34 millimeter. De munt was zes Gelderse stuivers (schellingen) waard. Rond 1582 kwam de Snaphaanschelling in omloop. Deze werd geslagen in Zutphen tot het jaar 1605. De betekenis van het woord Snaphaan is: rover of vrijbuiters te paard. Op de munt staat dan ook een ruiter in harnas te paard, misschien wel de Hertog van

Pauwenschelling.

Gelre verbeeldend. Een munt ter waarde van een kwart Snaphaanschelling noemde men een 'Peerdeken'.

Pauwenschelling

Deze munt is geslagen in alle munthuizen van de Zuidelijke Nederlanden en was zes stuivers (schellingen) waard. Op de voorzijde staat een gekroonde pauw met gespreide vleugels en een opgezette staart afgebeeld. Op de keerzijde staat een gekroond wapenschild van de aartshertogen geplaatst op een takkenkruis. De munt heeft een diameter van 30 millimeter.

ARENT THOE BOECOP VERWELKOMT 2000^e LID

In het jubileumjaar van onze vereniging is het gelukt om de magische grens van 2000 leden aan te tikken. Ons tweeduizendste lid is Wim Westendorp uit Elburg. Hij en zijn vrouw ontvangen naast ons welkomstgeschenk tevens een gratis etentje voor twee personen bij restaurant De Haas. Daarnaast is er tijdens de nieuwjaarsreceptie een verloting geweest van nog een etentje voor twee personen onder de nieuwe leden, die zich hebben aangemeld tijdens onze ledenwerfactie in de maanden november en december. Mevrouw I. Groot Karsijn uit de Biesenkamp bleek de gelukkige te zijn.

In 1974 werd Arent thoe Boecop opgericht vanuit een initiatief van enkele verontruste burgers om het cultureel erfgoed in de gemeente Elburg te behouden voor de toekomst. Zo zijn er heel wat projecten bewaard voor de toekomst dankzij Arent thoe Boecop. Zo kunnen we denken aan de Visafslag, de muziektent op de Vischmarkt, de deuren in de Vischpoort, de groene Kruidentuin en laatst nog de laatste palingrokerij in de Rozemarijnsteeg. Naast de vele publicaties en Kronieken heeft Arent thoe Boecop ook vele boeken uitgegeven m.b.t. de geschiedenis van Elburg. En ook de werkgroepen en de vele vrijwilligers zijn springlevend bij deze 50-jarige oudheidkundige vereniging. En dan hebben we het over de Hellebaardiers,

Het tweeduizendste lid Wim Westendorp ontvangt uit handen van ledenadministrateur Joop Zwart een paar cadeautjes.

de stadsomroeper, het herstellen van de grafmonumenten op de oude begraafplaatsen in Elburg en Doornspijk, de dialect- en de visserij-avonden. Maar er zijn meer activiteiten die Arent thoe Boecop organiseert zoals de jaarlijkse historische maaltijd, de sfeerwandeling en de excursies naar historische plekken in Nederland of in Duitsland en België. Maar ook de jeugd krijgt belangstelling vanuit Arent thoe Boecop, denk aan oude tradities om die levend te houden. We denken dan aan Sonde Marten, het bieten snijden en met Palmpasen het maken van een Palmpasentak.

Omdat het contact met onze leden erg belangrijk is, zijn social media een 'must', maar ook de website is erg belangrijk. Daarom zal er nog in dit jubileumjaar een nieuwe website worden gelanceerd, zodat ook deze weer helemaal up-to-date en ook gebruiksvriendelijk is voor al onze leden en belangstellenden. Belangstellenden die ook graag lid willen worden van Arent thoe Boecop kunnen een mail sturen naar ledenadministratie@arentthoeboecop.nl

Joop Zwart, ledenadministrateur
Elburg, 4 januari 2025

VOORONDERDEURTJES

Het versje op het vooronderdeurtje van de EB 1 van Jan aan 't Goor (Foto Dolf Krüger).

Sven van den Brink in het technieklokaal van het Oostenlicht.

Een oud gebruik onder de Zuiderzeevissers was aan het aanbrengen van een vers of een spreuk op het vooronderdeurtje van hun schuit. Zeker is dat deze traditie al tenminste vanaf de 19e eeuw werd toegepast. Tot op de dag van vandaag worden er nog steeds verzen en rijmpjes op de vooronderdeurtjes van de bruine vloot aangebracht. De traditie is dus nog niet verdwenen. In Elburg was dit gebruik niet algemeen. Slechts een aantal Elburger schuiten had een spreuk, een gezegde of een vers op het vooronderdeurtje staan. In sommige gevallen was een door Elburger vissers gekochte schuit van elders al van een paar regels voorzien door de vorige eigenaar.

In de Visafslag hangen twaalf vooronderdeurtjes met teksten die ooit te lezen waren op diverse Elburger vissersvaartuigen. Daar komen in het voorjaar van 2025 vier deurtjes bij.

In het najaar van 2024 heeft Sven van den Brink als leerling van het Oostenlicht vier (nieuwe) vooronderdeurtjes gemaakt in het kader van het keuzevak Gevelopeningen. Sven is een enthousiaste en gedreven leerling uit de derde klas van het VMBO. Hij is zeer secuur in zijn bewerkingen met hout. In 2023 onderscheidde Sven zich al bij een vakwedstrijd van Bouwmensen met zeven verschillende scholen. Zijn begeleider was Marinus Leusink.

John van Midden maakte in Museumsmederij De Hoefhamer de deurklinkjes. Anton van Wezep schilderde de deurtjes en zette er de teksten op. Twee teksten willen we u niet onthouden.

Op het vooronderdeurtje van de botter de EB 37 van de broers Cees en Aalt Wijnbelt (Aalt de Grutten) was een tekst aangebracht, gebaseerd op de tekst van Psalm 121:

*Gevaren zij dreigen van ver en nabij
Wie zal u behoeden? Wie staat u terzij?
't Is Israëls Wachter, Hij sluimert noch slaapt
Hij zal u behoeden, hoe de afgrond ook gaapt.
Geef gij slechts vertrouwend u over aan Hem
Aanschouwt Zijne daden, beluistert Zijn stem.
Hij sterkt uwe schreden, Hij schraagt uwe voet
Hij Israëls Wachter, bewaakt u zoo goed.*

Een tekst met een heel ander karakter viel te lezen op het deurtje van het turfschip van de familie Hagedoorn (De Trampoedel). Daarop stond in mooie sierletters:

*Eet wat gaar is
Drink wat klaar is
Zeg wat waar is*

Het project met de zestien voordeurtjes is mede gefinancierd door de Stichting Museumstad Elburg. De Visafslag is tijdens de maanden juli en augustus geopend voor het publiek. Groepen kunnen buiten de zomermaanden op afspraak de Visafslag bezoeken. Voor meer informatie: www.visafslagelburg.nl

VISSERIJAVONDEN 2025

Op **donderdag 20 en vrijdag 21 februari** hopen we de 27e editie van de Visserijavonden te organiseren. Na een pauze van een aantal jaren zijn we vorig jaar opnieuw begonnen met deze traditie. Twee avonden achter elkaar was de theaterzaal van Het Huiken uitverkocht. Ruim 650 mensen hebben toen genoten van de prachtige beelden en de verhalen met betrekking tot het visserijverleden van Elburg.

Dit keer willen we uitvoerig stilstaan bij het 50-jarige jubileum van de Elburger Botterstichting. Het is zeer

indrukwekkend wat er allemaal in de afgelopen halve eeuw is gerealiseerd. Wat begon in 1975 met de restauratie en het in de vaart houden van de botter EB 24, is nu uitgegroeid tot een professionele vrijwilligersorganisatie van zeer hoog niveau. Meer dan 150 enthousiaste en betrokken mensen vormen het fundament van dit succes.

Na de pauze volgen er documentaires over oud-visser Gerrit Leusink (EB 8), over de bouwers van scheepsmodellen en over de palingrokerij van de familie Van Triest aan de Rozemarijnsteeg.

Gratis kaartjes kunnen uitsluitend door leden van Arent thoe Boecop vanaf 12 februari persoonlijk worden afgehaald bij de balie van de VVV in Museum Elburg. Er mogen maximaal vier kaartjes per persoon worden opgehaald. Reservering vooraf is niet mogelijk.

Beide avonden beginnen om 19.30 uur. Na afloop van de avond kunt u op vrijwillige basis een gift doneren ter bestrijding van de onkosten.

Voor eventuele inlichtingen kunt u contact opnemen met Willem van Norel (willemvannorel56@gmail.com; 684595).

De Botterwerf bij avondlicht gefotografeerd door Hanneke Klijnstra (17 december 2024).

BIOGRAFIE VAN ANNA SCHAPIRA (1912-1997)

Bij de start van het herdenkingsjaar in het kader van 80 jaar vrijheid ontvangen alle leden van Arent thoe Boecop de biografie van Anna Schapira. Zij was de enige van de Joodse gemeenschap van Elburg die terugkeerde uit de concentratie- en vernietigingskampen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Anna Schapira werd in 1912 geboren in Monasterzyska, in Galicië dat destijds deel uitmaakte van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk. Het Joodse gezin Schapira verhuisde in 1914 naar Wenen. Na de Eerste Wereldoorlog heersten er hongersnood en armoede in Wenen. Dat was de reden dat de 7-jarige Anna eind 1919 met de Weense Kindertransporten naar Nederland kwam om aan te sterken. Anna Schapira kwam terecht bij de Joodse familie Förster in Elburg. Na een paar keer teruggekeerd te zijn naar Oostenrijk, bleef Anna voorgoed bij haar pleegouders in Elburg. Daar ging ze naar het Instituut Van Kinsbergen en volgde ze uiteindelijk de opleiding tot onderwijzeres. Ze kreeg aan dezelfde school een baan.

Nadat de oorlog uitbrak, kreeg Anna ontslag op haar school. Ze vestigde zich als onderwijzeres aan een Joodse school in Utrecht. In 1943 werd ze tijdens een razzia in Amsterdam opgepakt en naar Westerbork vervoerd. Van daaruit werd Anna naar Bergen-Belsen gedeporteerd. Dit gruwelijke kamp wist ze ternauwernood te overleven. Een vervalst paspoort speelde daarbij een beslissende rol.

Na de oorlog is Anna Schapira naar Israël geëmigreerd. Daar vond ze werk als psychotherapeute. Anna bleef ongehuwd. Ze keerde in 1993 nog een keer terug naar Elburg om een tentoonstelling te openen over Joods leven in Elburg. Anna Schapira stierf in 1997.

Willem van Norel heeft de afgelopen twee jaar historisch onderzoek gedaan naar het bewogen leven van Anna Schapira. Ter gelegenheid van 80 jaar vrijheid krijgen ook alle eindexamenleerlingen van de drie scholen voor voortgezet onderwijs in Elburg de biografie als een bijzonder geschenk.

De bekende journalist, auteur en programmamaker dr. Ad van Liempt, de emeritus hoogleraar Holocaust en Genocidestudies dr. Johannes Houwink ten Cate, Hans Peeper (overlever van Bergen-Belsen) en Anneke de Reuver vormden het team van meelezers. Het voorwoord is geschreven door Bart Wallet, hoogleraar Joodse studies aan de Universiteit van Amsterdam. Hij schreef over de biografie van Anna Schapira: *Dankzij een aantal unieke egodocumenten, brieven en interviews uit verschillende periodes van het leven van Anna Schapira was Willem van Norel in staat om deze geschiedenis vast te leggen. Hij laat zien hoe haar levensgeschiedenis voor een periode samenvloeit met het verhaal van Elburg en de nadagen van het joodse leven in het stadje. Het is een verhaal van geluk en samenleven van burgers met heel verschillende achtergronden, maar ook een verhaal van angst, vervolging en pijnlijke herinneringen.*

De layout van het boek is verzorgd door Lusine Grigoryan terwijl het omslag van deze biografie is ontworpen door Nicolien van Norel.

Anna Schapira emigreerde na de oorlog uit Nederland. Ze vestigde zich uiteindelijk in Israël (Tel Aviv).

De familie Förster met Anna Schapira en haar zuster Leontine Steinhauer-Schapira en haar dochtertje Gerda.

Anne-Marie van Hout heet bij de opening van de expositie de aanwezigen welkom.

EXPOSITIE SCHEEPSMODELLEN IN MUSEUM ELBURG

In de maanden september en oktober 2024 was in Museum Elburg een unieke expositie *Scheepsmodellenbouwers uit Elburg* te bewonderen. Het bracht veel enthousiaste bezoekers naar de expositie in het voormalige kloostercomplex aan de Jufferenstraat. Vijf leden van Arent thoe Boecop, te weten Lex Terpstra, Steven Jansen, Martin Jansen, Wim van Triest en Willem van Norel, hadden deze unieke expositie als gastconservatoren samengesteld. Van veertien Elburger modellenbouwers waren scheepjes voor deze expositie samengebracht. Daarnaast stelde Joop

Zwart acht schilderijen van de bekende kunstschilder Jos Lussenburg voor de tentoonstelling beschikbaar. De tentoonstelling werd aangevuld met 33 karakteristieke portretten van Elburger vissers, met potlood getekend door Jurrie van der Heide (1928-2016).

Tijdens de tentoonstelling was een prachtige documentaire van Barend Bosman te zien, waarin Hannes aan 't Goor (1913-1999) vertelt over een door zijn vader omstreeks 1930 gemaakt bottermodel (EB 1). Bijzonder is dat zijn kleinzoon Hans op dit moment bij zijn

leermeester Lex Terpstra ook een bottertje bouwt. Hans vertelt in de documentaire over zijn passie voor de visserij en de scheepjes in de expositieruimte.

De unieke expositie over scheepsmodellen was gemaakt ter gelegenheid van het 50-jarige bestaan van Arent thoe Boecop. De tentoonstelling werd bezocht door jong en oud. De kinderen van groep 8 van De Wildemaatschool kwamen langs, evenals een mannengroep van het Nieuwe Feithenhof. Daarnaast kwamen de suppoosten van de Visafslag de

De gebroeders Pieter Jan, Evert en Tijmen Leusink bij de bottermodellen van hun vader Tinus Leusink.

De tentoonstelling heeft veel bezoekers getrokken.

Beeld van de sfeervol ingerichte expositieruimte in Museum Elburg.

Wim Broekhuis en Gerrit Jan van Triest openen de expositie.

expositie bekijken en waren Steven Jansen, Lex Terpstra en Willem van Norel beschikbaar om toelichting te geven over de tentoonstelling.

Heel bijzonder waren ook de workshops die Lex Terpstra en Hans aan 't Goor gaven aan de jeugdgroep van de Botterstichting. Deze leergierige jongens kregen les in de techniek van het maken van een vlak (bodem) van een botter en van het zagen en schuren van een voor- en achterstevan. Het werkte zo aantekelijk dat Niek Nagelhout en Tim Kolleman inmiddels in de leer zijn bij Lex en Hans.

Jan Engel (1933), Wim Broekhuis (1933), Frank van Triest (1940) en Reijer van der Heide (1941) exposeerden met hun werk voor het eerst voor een breed publiek. Deze oudere Elburgers genoten zichtbaar van de waardering die ze meekregen van de bezoekers.

De tentoonstelling duurde van 5 september tot zaterdag 2 november. De samenwerking tussen Arent thoe Boecop en Museum Elburg verliep vlekkeloos. Dat smaakt naar meer...

Jan Engel bij de vitrine met zijn scheepjes in flessen.

VISSERSBEELD NABIJ DE HAVEN

In 2024 herdacht Arent thoe Boecop haar vijftigjarige bestaan. Een mooi moment om juist in dit jubileumjaar terug te kijken op de vele activiteiten en inspanningen die door de vereniging gerealiseerd zijn bij het in stand houden en het in beeld brengen van de cultuurhistorie in de gemeente Elburg. Arent thoe Boecop heeft dat onder andere gestalte gegeven door het uitgeven van vele boeken, het organiseren van wandelingen en fietstochten, het houden van filmavonden en dialectavonden, het organiseren van excursies in binnen- en buitenland en het houden van historische maaltijden.

Arent thoe Boecop is in de afgelopen decennia uitgegroeid tot een historische vereniging die kwalitatief op een hoog niveau staat. Inmiddels steunen meer dan tweeduizend leden de vereniging.

Een jaar na Arent thoe Boecop werd in 1975 de Elburger Botterstichting opgericht. Wat begon met het aankopen en het restaureren van de in verval zijnde botter EB 24, groeide in de loop der jaren uit tot een grootschalige en professionele organisatie met diverse historische vissersvaartuigen en een groot aantal enthousiaste vrijwilligers. De Botterstichting zal in 2025 een halve eeuw bestaan. Het is een ongelofelijke prestatie wat enthousiaste en gedreven vrijwilligers in de afgelopen vijf decennia hebben neergezet. Daarmee hebben ze Elburg op een zeer bijzondere manier op de kaart van Nederland neergezet.

Op een aantal terreinen werken Arent thoe Boecop en de Elburger Botterstichting samen. Het visserijverleden van Elburg in brede zin des woords raakt de beide organisaties volop. Arent thoe Boecop geeft boeken over de visserijgeschiedenis uit, organiseert Visserijavonden met prachtige filmbeelden, houdt de

Bronzen beeld van drie Elburger vissers, gemaakt door Francien de Jonge.

Visafslag in stand en draagt zorg voor het behoud van de oude palingrokerij aan de Rozemarijnsteeg. De Elburger Botterstichting houdt diverse vissersschepen in de vaart, restaureert historische vaartuigen, organiseert de Botterdagen en beheert een prachtig visserijmuseum op de Botterwerf. Door deze activiteiten versterken de beide organisaties elkaar volop.

Beide jubilerende organisaties koesterden echter al lange tijd nog een intens verlangen. Uit diep respect voor het visserijverleden van Elburg zou het wenselijk zijn om een eerbetoon aan de vissersbevolking te brengen in de vorm van een karakteristiek beeld aan de haven.

In 2025 zal er worden teruggeblikt op de totstandkoming van de Zuiderzeesteunwet, een wet die in 1925 door het parlement werd goedgekeurd. De uitvoering en de gevolgen van deze wet lieten diepe sporen na. De afsluiting en de droogmaking van de Zuiderzee hebben veel spanning en verdriet

onder de vissersbevolking van Elburg veroorzaakt. Toen het getij verliep, moesten de bakens worden verzet. De visserij als belangrijke bestaansbron voor Elburg verdween in de loop der jaren geleidelijk. Zeker vanaf 1956, toen Elburg werd afgesloten van het open water.

In het jaar 2025 zal nadrukkelijk worden stilgestaan bij het leed dat door de gevolgen van de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee in Elburg is tweegebracht. Dit leek voor ons het moment om met een plan te komen tot de realisatie van het beeld, dat een ode moet zijn aan de vissersbevolking van Elburg.

Een paar jaar geleden zijn we in contact gekomen met Nanne van de Poll, de zoon van de vroegere burgemeester van Elburg. Willem Hendrik van de Poll werd in 1946 burgemeester van Elburg. Geen gemakkelijke tijd om deze functie op dat moment uit te oefenen. Het was de periode van verwarring na de Tweede Wereldoorlog, maar vooral ook de periode van de Wederopbouw. Juist in

deze tijd stond de gemeente Elburg voor de keuze om oude en vervallen gebouwen te restaureren dan wel te slopen. Zo werd er kort na de oorlog serieus de vraag gesteld of het niet beter zou zijn om het vervallen Sint Agnietenklooster te slopen. De kosten voor restauratie zouden veel te hoog zijn. Huizenbouw op die plek werd serieus overwogen. Maar burgemeester Van de Poll wees de raad erop dat het gebouw een unieke cultuurhistorische waarde vertegenwoordigde. Met het oog op het langzaam verdwijnen van de visserij als bestaansbron, zou Elburg met haar unieke monumentale gebouwen en huizen in de toekomst juist een aantrekkingsbron kunnen zijn voor toerisme. Burgemeester Van de Poll koesterde het cultuurhistorische erfgoed en had met zijn standpunten een visionaire blik op de stad Elburg.

Tot onze verrassing ontdekten we dat de vrouw van Nanne van de Poll, Francien de Jonge (1956), kunstenaar is. Francien werkte vele jaren als onderzoeker aan de Universiteit van Wageningen. Daarnaast werkt zij als beeldend kunstenaar, bij voorkeur met klei of was.

In haar atelier viel ons oog op een beeldengroep met drie mannen. Het deed denken aan de iconische foto van drie oude vissers, die op de Beurs bij de haven van Elburg met elkaar staan te praten. De plek waar de vissers vroeger hun nieuwtjes uitwisselden als het bijvoorbeeld blak (geen wind) was of als het stormweer was en er niet uitgevaren kon worden.

Op de foto, gemaakt in 1935, staan de vissers Jacob Westerink (Jaap van Dirk), Gerard van der Heide (Gerard de Kuut) en Aart van Triest (Oart van Kee). Drie markante vissers die in Elburg zeer gerespecteerd werden.

Op de vraag of Francien aan de hand van de foto een beeldengroep van de drie Elburger vissers zou kunnen maken, kwam een positieve reactie: Als je me de foto toestuurt, kan ik misschien een

Jacob Westerink, Gerard van der Heide en Aart van Triest op De Beurs bij de haven.

poging doen om ze in klei of was te maken.

En zo is het gebeurd. Op 30 mei 2024 belde Francien dat ze de beelden (45 cm. hoog) in principe klaar had. Op 3 juni toonde de kunstenaar ons voor het eerst de beelden in haar atelier in Dodewaard. Het resultaat is verbluffend mooi! Drie (bijna levensechte) vissers waren in klei op een bijzondere manier gecreëerd.

De leden van de stuurgroep, samengesteld uit de besturen van Arent thoe Boecop en de Elburger Botterstichting, waren het volkomen met elkaar eens om de beeldengroep van de drie Elburger vissers in het jaar 2025 op de Beurs aan de Havenkade te plaatsen.

Daaraan gekoppeld was het voorstel om het beeld van de vissersvrouw naar een andere plek te verplaatsen. De meest geschikte plek voor dit beeld zou het Neerlands Bergje zijn. Daar stonden immers vroeger de vissersvrouwen in de richting van de zee te turen als hun mannen in gevaar waren.

Daarnaast is het voorstel van de stuurgroep om het pleintje bij het

havensluisje de naam De Beurs te geven. Ongeveer zes jaar geleden kwam het initiatief hiertoe van Gerrit Jan Leusink (1927-2019), zoon van de voormalige schipper Lammert Leusink (Lammert Bieltjen) van de EB 48. Het was de vurige wens van Gerrit Jan om dit gerealiseerd te krijgen. Helaas heeft hij dit niet meer mee mogen maken...

Onze plannen hebben een breed draagvlak bij onze (grote groep) vrijwilligers en leden. Maar we zijn er ook van overtuigd dat er brede steun is onder de bevolking van Elburg. Het visserijverleden van Elburg zit bij veel mensen nog altijd diep in de genen. Met het plaatsen van de beeldengroep wordt recht gedaan aan de geschiedenis van Elburg als vissersstad aan de Zuiderzee. De beelden van de drie oud-vissers staan symbool voor de hele vissersbevolking van Elburg.

Namens de projectgroep, Henk Walles (Elburger Botterstichting) Freek Witter (Elburger Botterstichting) Wim van Triest (Arent thoe Boecop) Willem van Norel (Arent thoe Boecop)

Elburg, december 2024

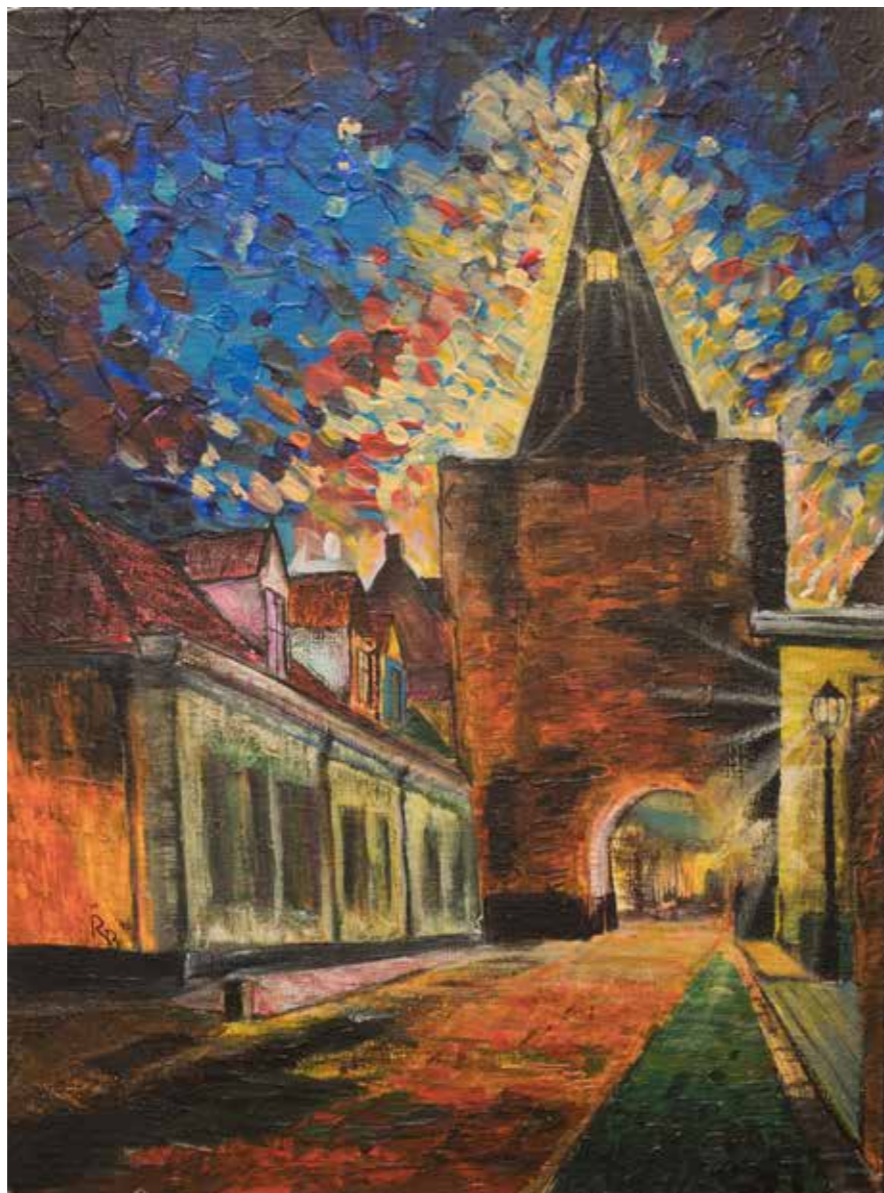
EXPOSITIE SCHILDERS VAN HET WESTERKWARTIER

Tijdens de Botterdagen en Open Monumentendag (13 en 14 september) exposeerden de kunstschilders van Het Westerkwartier in ons verenigingsgebouw aan de Krommesteeg. Al enige jaren schilderen zeven Elburgers op maandagavonden op een ongedwongen manier onder leiding van Barend Bosman. De groep bestaat naast de leermeester verder uit Rien Lipke, Herman Jansen, Kees Leusink junior, Gerwin van Wezep, Gerard Wentzel en Richard Bosman. De thema's variëren van portretten, stillelevens, landschappen, havengezichten, bidders tot stadsgezichten.

Nadat de groep in 2017 al eens had geëxposeerd in het Gruithuis hadden de schilders tijdens de Botterdagen opnieuw de kans om hun werk te laten zien aan een breed publiek. Dat werd zeer gewaardeerd. Enkele honderden bezoekers kwamen de schilderijen tijdens de drie dagen durende tentoonstelling bewonderen.

Barend Bosman en Gerwin van Wezep tijdens hun schildersavond in het Gruithuis.

De Vischpoort geschilderd door Richard Bosman.

PROGRAMMA 80 JAAR BEVRIJDING

De oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop heeft (net als in het jubileumjaar 75 jaar Bevrijding in 2020) een reeks aan activiteiten op het programma staan. De plannen zijn nog enigszins onder voorbehoud. Een paar zaken willen we nu alvast aanstippen.

De aftrap van de activiteiten met betrekking tot het herdenkingsjaar 80 jaar vrijheid is de presentatie van de biografie van Anna Schapira. Elders in deze Kroniek is hier meer over te lezen.

Een ander plan is een excursie te organiseren naar het (voormalige) concentratiekamp Fort Breendonk (bij Antwerpen) en het Holocaustmuseum in de Dossinkazerne in Mechelen. Deze (internationale) excursie geeft een beeld van de vervolgingen en de deportaties van de Belgische Joden. Er is plek in de bus voor maximaal 60 leden.

De bekende televisiejournalist en schrijver van historische boeken, Ad van Liempt, zal een lezing verzorgen over zijn boek *Hier is het gebeurd*. Er zijn in Nederland vele plekken waar tijdens de oorlog iets is gebeurd wat (vaak) diepe sporen heeft nagelaten. Vaak staat er een gedenksteen als een herinnering aan deze gebeurtenis. Ad van Liempt heeft diverse van deze emotionele plekken bezocht. Ad staat bekend als een zeer deskundige en boeiende spreker.

Zeer waarschijnlijk zullen we later in het jaar een excursie per bus organiseren waarbij Ad van Liempt ons ter plekke zal rondleiden op de bijzondere plekken in Nederland waar tijdens de oorlog (heftige) gebeurtenissen hebben plaatsgevonden.

Op 19 april 1945 kwamen de geallieerden Elburg bevrijden.

Arent thoe Boecop zal in de maanden april en mei 2025 in de kapel van Museum Elburg een expositie inrichten met bijzondere voorwerpen die gerelateerd zijn aan de Tweede Wereldoorlog. De bevolking mag zelf voorwerpen inbrengen. Enkele mensen van Arent thoe Boecop treden op als gastconservatoren. Aan deze tentoonstelling zullen enkele korte lezingen worden gekoppeld. De expositie en de lezingen zijn in principe voor iedereen toegankelijk. We roepen onze leden nu al op om eventueel bijzondere voorwerpen in te brengen. U kunt daarvoor contact opnemen met Willem van Norel (willemvannorel56@gmail.com; 684595).

In de nacht van 12 op 13 april zal een wandelgroep voor de vierde keer in de nachtelijke uren de tocht naar Heerde lopen. In de vroege ochtend van 13 april zal bij de Klementbrug worden deelgenomen aan de herdenking van de

twalf oorlogsslachtoffers, waaronder de Elburger verzetsmensen Henk Hulst en Niek Rambonnet.

Uiteraard organiseert Arent thoe Boecop (in samenwerking met de Oranjevereniging) de jaarlijkse vuurloop (estafette) vanuit Wageningen naar Elburg.

Al vanaf 2004 halen leden van Arent thoe Boecop in de nacht van 4 mei op 5 mei het bevrijdingsvuur op uit Wageningen. De lopers doen dat in estafettevorm. Na aankomst in Elburg wordt traditioneel het vuur op de Vischmarkt ontstoken.

De lopers zullen in speciale shirts het traject afleggen.

Alle activiteiten zullen via de website, de facebookpagina en de digitale nieuwsbrieven afzonderlijk onder de leden bekend worden gemaakt. Daarbij zullen de nadere details worden gepubliceerd.

EXCURSIE NAAR HET HOGE LAND

Op zaterdag 19 oktober organiseerde Arent thoe Boecop een excursie naar Noord-Groningen. De belangstelling voor deze activiteit was groot. Uiteindelijk konden 65 leden mee naar Het Hoge Land. Omstreeks 9.30 uur arriveerden de bus en de drie meegereide auto's in Warffum, waar begonnen werd met koffie en iets lekkers. Een van de oprichters van het museum begon de dag met een prachtig inleidend verhaal. Het Openluchtmuseum van Warffum geeft een uniek beeld van het wierdendorp zoals het leven in de vorige eeuw was.

Daarna vertrok de bus naar de Catharinakerk in Ulrum. In deze prachtige dertiende-eeuwse kerk vertelde Willem van Norel iets over dominee Hendrik de Cock (1801-1842), die zich in 1834 met zijn volgelingen afscheidde van de Nederlandse Hervormde Kerk. Behalve de afgescheidenen uit Ulrum gingen vervolgens nog een aantal andere Hervormde gemeenten mee. Deze afscheidingsbeweging kreeg de naam De Afscheiding en heette in eerste instantie de Christelijke Afscheiden Kerk (de voorloper van de latere Christelijke Gereformeerde Kerk).

De derde aanlegplek was Ezinge. Naast een bezoek aan het fraaie museum, leidden twee gidsen de groepen naar de op de hoge terp gelegen kerk aan de rand van het dorp. Daar werd het verhaal verteld over de afgravingen van de terp en de daarbij gedane unieke vondsten in de vorige eeuw onder leiding van professor Van Giffen.

Een gids geeft onze leden uitleg in Museum Wierdenland in Ezinge.

Henk Helmantel geeft uitleg over zijn schilderijen.

Omstreeks 15.30 uur arriveerde de bus bij Museum Helmantel in Westeremden. De kunstschilder Henk Helmantel heette de groep welkom en vertelde uitgebreid over zijn museumboerderij De Weem en over zijn werk. Hij gaf daarbij een uniek inkijkje in de manier waarop hij zijn werk maakte en illustreerde zijn vertelling met voorbeelden uit zijn collectie.

Ook was er de mogelijkheid de naastgelegen Andreaskerk te bezoeken.

We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde excursie. Het noordelijke deel van de provincie Groningen kenmerkt zich door een uniek landschap met talloze wierdendorpen en karakteristieke kerken. Omstreeks 19.30 uur was de bus terug in Elburg.

PALINGROKERIJ ROZEMARIJNSTEEG 25

In het afgelopen jaar 2024 is door een groep van ongeveer 25 enthousiaste vrijwilligers hard gewerkt aan het prachtige project van de palingrokerij van de familie Van Triest aan de Rozemarijnsteeg 25. Langzamerhand krijgt het pand een museale inrichting. In geen enkele oude binnenstad in Nederland is nog een vergelijkbare oude palingrokerij zo authentiek behouden gebleven. Dat maakt ons project in Elburg zo uniek.

We hebben op 1 september de eerste fase van de renovatie (voorlopig) afgerond. In de eerste acht maanden van 2024 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. Het hele gebouw is behandeld tegen houtworm en boktor

2. Een gedeelte van de tegelmuur is gerestaureerd.
3. De vier rookkasten (deurtjes) zijn gerestaureerd.
4. Er is een nieuwe zoldervloer over de oude vloer aangebracht, waardoor deze toegankelijk is geworden voor publiek. De oude zoldervloer blijft vanaf de begane vloer prachtig zichtbaar.
5. Er is door de smid een (veilige) ijzeren reling op de zolderverdieping aangebracht. Daarnaast zijn enkele extra trekstangen aangebracht om de kap nog stabiel te maken.

6. De trap naar de zolderverdieping is weer op de oorspronkelijke plek teruggezet en van een reling voorzien.

7. De hele buitenzijde van het oude gebouw is geschuurd, geplamuurd en weer geschilderd. De oude ramen zijn opnieuw van stopverf voorzien.

8. De zolder is ingericht met een grote verzameling visserijattributen (netten, kubben, touwen, palingkistjes, lood, kurken, manden enz.). Deze voorwerpen zijn afkomstig uit de depotkelder van Het Feithenhof.

Met de gemeente Elburg is overleg gevoerd over het ambachtelijk roken (op hoogtijdagen). Aannemersbedrijf Wielink heeft het gebouw geïnspecteerd en een bouwtechnisch rapport uitgebracht.

We zijn nu begonnen aan de tweede fase van het inrichtingsplan. Inhoudelijk willen we ons vooral richten op educatieprojecten voor scholen, op het ontvangen van groepen, op de ontvangst van Statushouders (Nieuwe Nederlanders) en op het rondleiden van mensen met een beperking. Vanaf januari 2024 ontvangen we deze groepen al in ons gebouw, ondanks het feit dat het pand verder nog niet gedetailleerd is ingericht.

Het unieke van ons project is ook dat de palingrokerij intensief gaat samenwerken met het Smederijmuseum, met de (eeuwenoude) touwbaan, met de historische visafslag en met de Elburger Botterstichting. Met al deze organisaties hebben we heel goede banden. Belangrijk is dat we daarbij het oude ambacht in de schijnwerpers zetten.

Het inrichtingsplan van de tweede fase bestaat uit de volgende elementen:

1. Het (duurzame) verlichtingsplan, waarbij met behulp van spotjes diverse elementen fraai uitgelicht kunnen worden.
2. Het aanbrengen van tekstpanelen en foto's.
3. Het aanbrengen van beeldschermen en projecties.
4. Het inrichten van een museale ruimte waar allerlei aan de visserij gerelateerde voorwerpen (uit ons eigen depot) tentoongesteld kunnen worden.

Tijdens de Botterdagen, op zaterdag 14 september, werd de rokerij officieel geopend door Frank van Triest en burgemeester Jan Nathan Rozendaal.

Frank van Triest verdeelt de vers gerookte paling in de dozen.

Deze feestelijke gebeurtenis werd opgeluisterd door de Hellebaardiers en de stadsomroeper. Voor het eerst na 22 jaar werd er weer paling en rode poot in de rokerij gerookt. Aart Plender, Aard Ruijter en Frank van Triest demonstreerden het oude ambacht aan belangstellenden. Naar schatting vijfhonderd mensen hebben deze dag de voormalige palingrokerij bezocht.

Ook tijdens Winter in de Vesting op 13 en 14 december hebben honderden mensen het pand aan de Rozemarijnsteeg bezocht.

In het afgelopen jaar heeft het project op royale wijze financiële steun gekregen van de provincie Gelderland, van diverse stichtingen en fondsen en enkele particuliere schenkers. De stuurgroep en het bestuur van Arent thoe Boecop zijn hier ongelofelijk blij mee.

Namens de stuurgroep, Wim van Triest (bouwtechnische zaken) Kees van de Streek (juridische zaken en organisatorische zaken) Lammert van het Goor (financiën), Willem van Norel (historisch onderzoek en fondsenwerving)

LEDENVERGADERING MET LEZING OVER DE RAZZIA VAN PUTTEN

In de sfeervolle grote zaal van dorps huis Ons Huus op de Hoge Enk hield Arent thoe Boecop op dinsdag 5 november de najaarsledenvergadering. De begroting voor het jaar 2025 werd zonder problemen vastgesteld. Daarna werd stilgestaan bij het overlijden van erelid Marinus Hup. Hij stierf op 22 oktober op 89-jarige leeftijd. Willem van Norel sprak een In Memoriam uit, waarna de leden vervolgens (staande) een minuut stilte in acht namen.

Evert de Graaf verzorgde in Ons Huus een buitengewoon interessante lezing over de razzia in Putten.

Na de pauze verzorgde de Puttense historicus Evert Hendrik (Evert) de Graaf een zeer boeiende lezing over de razzia in Putten. In de nacht van 30 september op 1 oktober 1944 pleegde een verzetsgroep bij de Oldenallerbrug (tussen Putten en Nijkerk) een aanslag op een auto van de Duitse Wehrmacht. Deze actie had grote gevolgen voor de bevolking van Putten. Er volgde een razzia in het Veluwe dorp waarbij 659 mannen werden weggevoerd naar het concentratiekamp Neuengamme in Duitsland. Het overgrote deel van hen stierf door uitputting en ziekte. Na de oorlog keerden slechts 48 mannen uit de kampen terug. De razzia heeft diepe sporen nagelaten in Putten. Tachtig jaar na deze vreselijke gebeurtenis is het verdriet in veel families nog steeds aanwezig.

Ieder jaar worden de slachtoffers op 2 oktober in Putten herdacht. Op een herdenkingssteen aan de zuidkant van de Oude Kerk in Putten staat een inscriptie:
*Vanhier werden ze weggevoerd
1 en 2 October 1944*
De stille tocht begint ieder jaar bij deze kerk en leidt de deelnemers naar het beeld van de Vrouw van Putten aan de rand van het dorp. Dit monument werd op 1 oktober 1949 onthuld door Koningin Juliana.
Tijdens zijn lezing stond Evert de Graaf stil bij de volgende vragen:
Waarom werden 659 mannen gedeporteerd?
Waarheen werden ze weggevoerd?

Waarom stierven zo velen van hen in de Duitse concentratiekampen?
Waarom heeft Putten nooit de (inter)nationale bekendheid gekregen als Lidice (Tsjechoslowakije) en Oradour (Frankrijk)?
Waarom wordt Putten altijd in verband gebracht met de aanslag op Rauter?
Ook de familie De Graaf werd hard geraakt door de razzia in oktober 1944. De spreker werd kort na de oorlog geboren. Zijn ouders gaven hun zoon Evert Hendrik de namen van zijn twee omgekomen ooms.
Met zijn lezing wist Evert de Graaf de ruim honderd bezoekers tot het einde van de avond te boeien.

SONDE MARTEN IN ELBURG

Maar liefst 30 enthousiaste kinderen van de groepen 7 en 8 van de Prins Willem Alexanderschool uit Oostendorp deden op maandagmiddag 11 november mee met het versieren van de suikerbieten in het Gruithuis. De organisatie was ook dit jaar in handen van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop. De middag werd begonnen met een korte historische uitleg van het Sonde Martenfeest. Vóór de oorlog was het dominee H.J Olthuis (1875-1957) die deze oude traditie in Elburg nieuw leven inblies. Bijna alle kinderen gingen in die tijd met uitgeholde en mooi versierde bieten langs de deuren.

Lieke en Boaz van Norel geconcentreerd bezig met het insnijden van de bieten.

De bijeenkomst werd begonnen met het uit volle borst oefenen van het traditionele Sonde Martenlied. Veel kinderen bleken dit liedje al te kennen. Vervolgens gingen de schoolkinderen met grote ijver aan de slag met het insnijden van de suikerbieten. De kinderen werden daarbij begeleid door vrijwilligers van Arent thoe Boecop. Nadat alle kinderen hun werk klaar hadden, kwam het spannende moment om de kaarsjes aan te steken. Daarna werd op de hoek van de Krommesteeg en de Rozemarijnsteeg een groepsfoto gemaakt, waarna de kinderen zich met verlichte bieten in de donkere palingrokerij begaven. Een mooi, maar vooral ook spannend moment.

Een grote groep kinderen van de PWA school waren op 11 november in het Gruithuis aan het werk.

Omstreeks 16.00 uur kwam eindelijk het moment om met de prachtig versierde bieten al zingend langs de huizen en de winkels in de binnenstad te gaan. Daarbij klonk uiteraard de tekst van het oude Sonde Martenlied:

*Sonde sonde Marten
De koonen dragen starten
De kalvers dragen hoorens
Rieke rieke torens
Hier woont zo'n rieke man
Die zoveule geven kan
Veule kan e geven
Zalig zal e leven
Stook vuur, stook vuur
Sonde Marten is zo duur.*

De kinderen tonen in de Rozemarijnsteeg vol trots hun bewerkte suikerbieten.

HISTORISCHE MAALTIJD

Vijf generaties van de familie Van Wezep stonden centraal in het verhaal van Anton van Wezep tijdens de maaltijd.

Op 21 november vond de historische maaltijd plaats in restaurant De Haas. Het thema van de avond was 'Schilderen en het Schildersmuseum'

Het is lastig om in een aankondiging aan te geven om welke 'schilderkunst' het gaat. Je kunt praten over de schilderkunst, maar men denkt dan in eerste instantie aan het schilderen van landschappen portretten e.d. op doek. Iets wat je later in een lijst doet.

Sinds we in Elburg een Schildersmuseum hebben, ben ik een stuk wijzer geworden op schilder gebied. Als we het over kunst hebben is de artistieke schilderkunst een belangrijk onderdeel daarvan. Maar ik heb nu ontdekt dat de 'huisschilderij' ook kunst is. Buiten het schilderen van gebouwen bestaan er nog zoveel meer technieken. Voorbeelden van ambachtelijk schilderen zijn het marmeren, het schilderen op glas,

houtimitatie en nog veel meer. Heel mooi om te zien! In het Schildersmuseum, dat zich in het Museum Elburg bevindt, kunt u bovenstaande technieken bewonderen. Dit alles en nog veel meer werd door Anton van Wezep verteld tijdens de historische maaltijd. Hij vertelde over schilderen in de prehistorie en schilderen tijdens de gildentijd. Ook nam hij iedereen mee in de kleurenleer. Als laatste onderdeel van de avond vertelde Anton over de Elburger schilders. Bijzonder is dat in de plaatsen rond de Zuiderzee meer huisschilders voorkomen dan elders in Nederland. Dit is te verklaren omdat veel visserszonen na het afsluiten van de Zuiderzee huisschilder werden. Er is een aantal bekende schilder families in Elburg. Eén van deze families hebben we er uitgelicht en dat is de familie Van Wezep. Dat hebben we gedaan omdat schilder

Goos van Wezep het afgelopen jaar overleden is op te jonge leeftijd. Daarmee verloor Elburg een goede huisschilder en een fijne baas van een schildersbedrijf. Gelukkig zet Ton, de zoon van Goos en Janet van Wezep, het bedrijf voort. De aanwezige familie ontving van Anton een lijst met foto's van vijf generaties schilders uit de Van Wezep familie.

Het personeel van De Haas had weer gezorgd voor heerlijk eten en de bediening was ook voortreffelijk. Het eten werd geserveerd in de sfeer van het thema, met dank aan de kok.

Kortom: de avond was weer zeer geslaagd. We kijken terug op een mooie en een leerzame avond met een fijne spreker en lekker eten.

Pauline van Zweden
Elburg, 22 december 2024

NIEUWE WEBSITE ARENT THOE BOECOP

Arent thoe Boecop bestaat uit ongeveer 2.000 leden en heeft haar onderkomen in het Gruithuis aan de Krommesteeg. Een frisse en moderne website is bijzonder belangrijk voor onze vereniging. Er is veel informatie te vinden met betrekking tot activiteiten, nieuws, publicaties, archieven, bewonersgeschiedenis, bestuur, werkgroepen etc. De bestaande website is nu zo'n acht jaar oud. We hebben gemerkt dat bijvoorbeeld aanmeldingen voor activiteiten of andere onderwerpen, na plaatsing, soms op de verkeerde plek terecht komen. Hierdoor wordt het allemaal erg onoverzichtelijk. De techniek staat niet stil en ook de snelheid speelt een belangrijke rol in onze moderne tijd. Daarom heeft het bestuur van Arent thoe Boecop besloten om een nieuwe website te laten bouwen. Een website die gebruiksvriendelijk is en waarop iedereen makkelijk en snel zaken kan vinden die men zoekt. Dat geldt zowel voor onze leden als ook voor bezoekers. Sinds augustus werkt Bureau Hanze aan een nieuwe website en de eerste ontwerpen zijn inmiddels gepresenteerd. Binnenkort stelt de vereniging haar geheel vernieuwde website open voor publiek. Een feestelijk hoogtepunt voor onze jubilerende vereniging, die in 2024 haar 50-jarige bestaan vierde. Met de nieuwe website is de Oudheidkundige vereniging klaar voor de toekomst.

Joop Zwart
Elburg, 4 januari 2025

De vernieuwde website van Arent thoe Boecop zal voortaan herkenbaar zijn aan dit beeld.

Voorbeeldweergave van de nieuwe website.

FAMILIEGESCHIEDENIS VAN HENNIE BLAAUW-BULTMAN

Naar aanleiding van onze oproep om persoonsbewijzen op de website www.elburginoorlogstijd.nl te plaatsen, reageerde Hennie Blauw-Bultman dat ze het persoonsbewijs van haar opoe bezit. Dit document stelde ze graag beschikbaar. De inhoud van haar briefje was:

In Kroniek no. 173 van dit jaar vroeg u of er nog meer persoonsbewijzen bewaard gebleven zijn. Ik heb een persoonsbewijs van mijn opoe Hendrikje Berghorst-van 't Goor. Zij is geboren op 19 februari 1881 en overleden op 19 januari 1966. Zij was getrouwd met Gerrit Jan Berghorst, geboren op 20 oktober 1875 en overleden op 31 december 1946.

*Ik zou het heel mooi vinden als haar persoonsbewijs op de website zou komen, want ik ben naar haar vernoemd, al heb ik haar helaas niet gekend. Ik ben namelijk in 1967 geboren. Met vriendelijke groet,
Hennie Blauw-Bultman*

Het persoonsbewijs kreeg vrij snel na dit bericht een plaats op de website. Op verzoek van Willem van Norel was Hennie bereid om een deel van haar familiegeschiedenis op te schrijven. Hieronder volgt haar interessante verhaal.

Naar aanleiding van uw vraag om een verhaaltje te schrijven over mijn opoe Hendrikje Berghorst-van 't Goor, voldoe ik heel graag aan dit verzoek.

Familie Van 't Goor

De ouders van opoe waren Arend van 't Goor en Gerrigje van 't Goor. Zover ik kan nagaan waren zij heel in de verte familie van elkaar.

Arend werd op 1 april 1835 geboren te Doornspijk en is 5 december 1898

overleden.

Gerrigje werd op 29 mei 1842 geboren te Doornspijk en is 10 september 1927 overleden.

Zij trouwden op 15 september 1870 te Doornspijk.

Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

- Petertje, geboren 27 maart 1872 overleden 27 maart 1958, 86 jaar oud
- Marrigje, geboren 17 november 1874 overleden 26 december 1890, 16 jaar oud
- levenloos geboren zoon, geboren 16 februari 1877.
- Hendrikje, geboren 26 augustus 1878 overleden 5 februari 1880, 1 jaar oud
- **Hendrikje, geboren 19 februari 1881 overleden 19 januari 1966, 84 jaar oud**
- Willemijntje, geboren 5 mei 1884 overleden 13 november 1964, 80 jaar oud
- Aaltje, geboren 22 augustus 1887 overleden 16 juni 1967, 79 jaar oud
- Gerritje, geboren 15 september 1890 overleden 17 maart 1891, 6 maanden oud

Familie Berghorst

Hendrikje trouwde op 21 april 1904 met Gerrit Jan Berghorst, geboren op 20 oktober 1875 te Oldebroek. Zijn ouders waren Jakob Berghorst en Annetje Veldhoen.

Jakob werd op 30 maart 1834 geboren te Oldebroek en is 14 mei 1918 overleden. Annetje Veldhoen werd op 23 mei 1839 geboren te Doornspijk en is 15 april 1880 overleden.

Uit het huwelijk van mijn opoe Hendrikje van 't Goor (1881-1966) en opa Gerrit Jan Berghorst (1875-1946) werden de volgende kinderen geboren:

1. Jakob, geboren 27 februari 1905, overleden 31 juli 1990, 85 jaar oud
2. Gerritje, geboren 17 mei 1908, overleden 30 november 1971, 63 jaar oud

3. Arend, geboren 28 mei 1910, overleden 16 juni 1996, 86 jaar oud

4. Jan, geboren 22 december 1913 overleden 9 augustus 1965, 51 jaar oud

5. Gerrit Jan, geboren 8 mei 1916 overleden 22 april 1977, 60 jaar oud

6. Hendrik, geboren 30 september 1918 overleden 22 oktober 2001, 83 jaar oud

7. Levenloos geboren dochtertje, geboren 29 juni 1921

8. Aalt, geboren 5 januari 1923 overleden 16 juli 1993, 70 jaar oud

9. **Annetje, geboren 18 november 1926 overleden 9 december 2018, 92 jaar oud**

Opa en opoe Berghorst hebben tijdens hun leven aan de Koeweg in Doornspijk gewoond. Opa was landbouwer/ arbeider en heeft altijd hard moeten werken om voor zijn gezin te zorgen. Hij overleed op 31 december 1946 aan maagkanker en is begraven aan de Zuiderzeestraatweg in Doornspijk. Opoe had een zwakke gezondheid, omdat ze een vergroot hart had, maar ze heeft toch een hoge leeftijd mogen bereiken.

Familie Bultman

Mijn moeder was Annetje, zij is op 4 november 1965 hertrouwd met Aart Bultman, nadat haar eerste man Dirk van Zeeburg om het leven kwam tijdens het schouw maken (sloten schoonmaken). Dat was op 12 oktober 1957. Zij had een dochter Janna en vader had drie kinderen, Jannie, Marrie en Bertus. De eerste vrouw van vader is overleden aan een hartstilstand op 19 november 1963.

Ik werd geboren op 29 november 1967 en ben vernoemd naar mijn opoe Hendrikje.

Helaas heb ik opoe niet gekend, omdat zij bijna twee jaar daarvoor overleden is,

De familie Van 't Goor in november 1943 tijdens het 50-jarige huwelijksjubileum van Petertje van 't Goor en Jan Berghorst.

nadat ze haar heup gebroken had. Ze overleed in Zwolle en is begraven aan de Bovenweg op 't Harde.

Ik stuur ook nog een foto mee die gemaakt is in verband met het 50-jarige huwelijk van de oudste zuster van opoe: Petertje van 't Goor en haar man Jan Berghorst. Zij zijn getrouwd 23 november 1893. Deze foto is dus in november 1943 gemaakt. Vooraan zit het gouden bruidspaar: Jan Berghorst en Petertje van 't Goor. Daarachter staan van links naar rechts: opa Gerrit Jan Berghorst en zijn vrouw Hendrikje van 't Goor, Willemijntje van der Heide-van 't Goor (hertrouwd later met Geurt van den Berg), Jan van 't Goor en zijn vrouw Aaltje van 't Goor-van 't Goor.

Met vriendelijke groet,
Hennie Blauw-Bultman
Doornspijk, december 2024

Buitenzijde van het persoonsbewijs van Hendrikje van 't Goor.

Binnenzijde van het persoonsbewijs van Hendrikje van 't Goor.

HENK BINNEKAMP 95 JAAR

Op 9 januari 2025 vierde Henk Binnekamp zijn 95e verjaardag. Henk had in november bij een val zijn heup gebroken. Hij moest in verzorgingshuis De Voord vele weken revalideren, maar twee dagen voor zijn verjaardag mocht hij naar huis.

Het plan werd bedacht om Henk eer en hulde te betonen met een optreden van de Hellebaardiers. Onze stadsomroeper Gertjan van der Heide sprak bij de woning van Henk en Joke met luide stem de volgende tekst uit:

BOEREN, BURGERS EN BEWONERS VAN DE WILDEMAETSTRAAT,
Heden, op donderdag 9 januari 2025, is het een memorabele dag. De ras-Elburger Henk Binnekamp viert vandaag zijn 95e verjaardag. Een zeer heugelijk feit.

Henk Binnekamp is al vele jaren betrokken bij de activiteiten van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop. De geschiedenis van Elburg interesseert hem zeer.

Henk is daarnaast al diverse jaren suppoost bij de Visafslag van Elburg. Daar weet hij als geen ander de bezoekers met zijn verhalen te boeien.

Henk is de oudste vrijwilliger van Arent thoe Boecop. Hij is met zijn positieve levenshouding een groot voorbeeld voor anderen. Bovendien is het een prettig iemand om als vrijwilliger mee samen te werken. Zijn optimisme is vaak grenzeloos.

Arent thoe Boecop koestert Henk als mens. Hij is altijd bereid om informatie te geven. Zijn indrukwekkende levensverhaal is inmiddels opgetekend.

Dit alles gezegd hebbende sluiten we af met de zin:

Arent thoe Boecop is heel trots op Henk Binnekamp als enthousiaste vrijwilliger, maar vooral over wie hij is als mens. Het is daarom dat de Hellebaardiers van Elburg deze avond hulde willen brengen aan Henk.

Ik heb gezegd!
Zegt het voort, zegt het voort.

De Hellebaardiers op weg naar de woning van Henk Binnekamp.

De totaal verraste jarige in de deuropening van zijn woning aan de Wildemaetstraat. Stadsomroeper Gertjan van der Heide overhandigt Henk Binnekamp een pakketje.

De Hellebaardiers met de jarige Henk Binnekamp in het midden.

Na deze woorden werd Henk toegezongen door de aanwezigen. Vervolgens overhandigde de stadsomroeper een pakket met lekkernijen. Henk was blij, verrast en ontroerd. Henk en Joke nodigden

vervolgens spontaan de Hellebaardiers uit voor het nuttigen van een heerlijk drankje. Afsproken is dat de Hellebaardiers, bij leven en welzijn, over vijf jaar opnieuw een serenade zullen brengen.

OPROEP SPULLEN TWEEDE WERELDOORLOG

In de maanden april en mei 2025 hopen we in het kader van 80 jaar bevrijding een tentoonstelling in richten met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog. Opnieuw krijgen enkele vrijwilligers van Arent thoe Boecop van de directie van Museum Elburg de kans als gastconservatoren een bijzondere expositie vorm te geven. Voor deze tentoonstelling zijn we op zoek naar voorwerpen, documenten, foto's, dagboekjes en andere materialen. Ook zijn we op zoek naar materialen met betrekking tot de bevrijding en daaropvolgende feestelijkheden. De bruikleengevers krijgen de spullen uiteraard na de tentoonstelling terug.

De tentoonstelling zal betrekking hebben op de vijf kernen van de gemeente Elburg: Doornspijk, Elburg, 't Harde, Hoge Enk en Oostendorp.

Voor de inbreng van spullen kan contact gezocht worden met Willem van Norel
Tel.: 0525 - 684595
E-mail: willemvannorel56@gmailcom

De broers Bertus en Henk Klein bij hun couveuse waarin ze hun eerste maanden doorbrachten in 1944-1945.

Het schrift van Driesje van Koot, waarin ze het laatste oorlogsjaar heeft vastgelegd.

Armband van de Luchtbescherming gedragen door Jan Hulst (1901-1964).

Kap die de visseers moesten gebruiken om het licht van de lampen af te schermen.

Portemonnee van Eibert Spaan, teruggegeven in 2010. Spaan stierf kort na zijn vrijlating aan algehele verzwakking.

SCHENKINGEN

Met enige regelmaat ontvangt ons bestuur bijzondere dingen van onze leden. Vlak voor zijn overlijden schonk Marinus Hup zijn zelfgemaakte maquette van het Oosterkwartier van de stad Elburg en een aantal kostbare kaarten aan

het bestuur van Arent thoe Boecop. Hij benadrukte daarbij nog eens wat Arent thoe Boecop voor hem had betekend. Onze penningmeester kreeg uit waardering voor onze vereniging een gratis Airfryer uit handen van Henk Vinke (EP Elburg).

Wilhelmus Deetman uit de Westerwalstraat/Smeesteege schonk de palingrokerij een oude transportfiets, die ooit eigendom was geweest van Aart van Triest (Aart van Frank). Alle gevers zijn we zeer dankbaar!

BOEK OVER VIJFTIG JAAR GEMEENTELIJKE SAMENVOEGING

Geachte redactie,
Ik waardeer het zeer dat u mij de gelegenheid biedt mijn boek in deze Kroniek te promoten.

In dit boek sta ik stil bij de perikelen die zich in onze regio hebben voorgedaan, voorafgaande aan de samenvoeging van de voormalige gemeenten Doornspijk en Elburg-oud tot een nieuwe gemeente Elburg. Dat was, om precies te zijn, op 1 augustus 1974, dus inmiddels 50 jaar geleden.

Oudere inwoners van Doornspijk en Elburg weten het nog wat het gekost heeft om die ene nieuwe gemeente Elburg te vormen: politiek, bestuurlijk, ambtelijk, economisch, emotioneel, tijd, strijd. Dat laatste vooral. Het was een weerbarstige aangelegenheid.

Nu – 50 jaar later – gaat de herinnering aan de gemeentelijke zelfstandigheid van Doornspijk steeds meer vervagen en jongeren weten vaak niet meer dat Oosterwolde en de gelijknamige polder bij die gemeente Doornspijk hoorden. En ook dat het dorp 't Harde voor het grootste deel Doornspijs grondgebied was en dat een kleiner deel – in de volksmond 'De Oldebroeker nieuwbouw' genoemd – onder Oldebroeker bestuur stond.

De samenleving van toen ging dit zeer ter harte. De inwoners van beide gemeenten werden er diep door geraakt. En ze hadden een duidelijke mening die velen ook publiekelijk ventileerden. De kranten stonden er vol van. Zelfs de buitenlandse pers schreef erover.

Er werden 5 herindelingsplannen van hogerhand gepresenteerd gedurende een reeks van 15 jaren die niet op de goedkeuring van beide gemeenten konden rekenen.

Er is heel wat 'strijd' geleverd. Strijd op het eens door bisschop Liudger

gestichte vredige kerspel *Thornspic* aan de Zuiderzee.

Jarenlang leek het er niet op, dat er ooit een nieuwe, grote gemeente zou ontstaan. Maar dat is gelukt toen het zesde plan het licht zag, opgesteld door de beide gemeenteraden van Doornspijk en Elburg zelf en vervolgens aan de hogere overheden gepresenteerd. Beide gemeenteraden stemden daarmee uiteindelijk in, maar niet zonder daarin aanzienlijke en voor velen ingrijpende en onbegrepen wijzigingen aan te brengen.

Ik heb dit boek de titel gegeven:

“t Mut blievn zoas het was”

Met als ondertitel:

‘50 jaar nieuwe gemeente ELBURG’

Met name in de jaren '60 van de vorige eeuw was de noodkreet *“t Mut blievn zoas het was”* in Doornspijk veel te horen. Begrijpelijk, want in de eerste herindelingsplannen was de gemeente Doornspijk het kind van de rekening. Zij moest van de kaart. Beter gezegd, zij zou in moten worden gesneden en toegevoegd worden aan de omliggende gemeenten.

Raadslid Hendrik Albert Kroese uit Doornspijk vreesde zelfs voor 'een verstrooiing onder de volkeren'!

Nadien - begin jaren '70 - was de titelspreuk in Elburg het motto, toen de raden kozen voor de gemeentenaam Doornspijk. En aanvankelijk vond ook heel Oosterwolde het beter om het bij het oude te laten.

Het boek ligt in lijn met de activiteiten die de gemeente Elburg (in de huidige vorm) in het kader van haar 50-jarige bestaan ontwikkelt en is in samenspraak met burgemeester Rozendaal tot stand gekomen. Ook de Oudheidkundige Vereniging is hierin gekend.

Het boek bevat 230 tot 250 pagina's en

Evert Sneller.

verschijnt maart/april 2025 in een oplage van 500 stuks. De prijs zal rond de € 25,00 liggen en het is verkrijgbaar via de boekhandel alsook bij ondergetekende zelf.

Hieronder geef ik u alvast een inkijkje in de tekst.

Pagina 18:

In de Elburger Courant van 21 december 1959 verscheen het allereerste ingezonden stuk over de uitgelekte herindelingsplannen. En in dat stuk komt Elburg er niet best af.

Het betreffende ingezonden stuk heet *‘De ceder en de distel’*, geschreven onder de anonieme naam van 'Forens'.

“Wat is de stad Elburg eigenlijk en op grond waarvan meent deze dode stad aanspraak te kunnen maken op een gebiedsuitbreiding ten koste van een buurgemeente?”

Is het soms premie op armlastigheid? Elburg ontvangt, naar ik meen, van alle gemeenten de hoogste uitkering uit het gemeentefonds of komt dat omdat Elburg zich graag een streekfunctie ziet

toegewezen? Och arme, wat heeft Elburg daarvan gemaakt in de achterliggende paar honderd jaren?

Waarom steeg het inwonertal van Elburg in vele decennia (de laatste paar jaar uitgezonderd) nimmer boven de 3.000, terwijl de buurgemeenten dit inwonertal zagen verdubbelen en meer dan dat? Waarom ligt Elburg niet aan de spoorlijn Amersfoort-Zwolle? Hoe kan het dat in de nabuurgemeenten de warenhuizen uit de grond rijzen en dat de middenstand zich gedurig uitbreidt, terwijl in Elburg de zaken veelal stilstaan?

Waar treft men nog krotwoningen aan, en kijkt u daarnaast eens naar de nieuwbouwwijken in de nabuurgemeenten?....

‘Een kwaad gerucht sterft alleen in het zonlicht’, zo leidde een regeringsautoriteit nog zeer onlangs een bepaalde lezing in. Welaan dan, laat men het zich overleefde en kleinsteedse Elburg invoegen in het aan zonlicht zo rijke Doornspijk, indien er toch iets gebeuren moet’, aldus de anonieme Forens in de Elburger Courant.’

Pagina 25:

‘De raad van Doornspijk vond verder dat van een ‘dwingende evidentie’ tot gemeentelijke herindeling, ja zelfs tot opheffing van de gemeente Doornspijk absoluut geen sprake is’, blijkt een 20 pagina's tellend manifest gericht aan Gedeputeerde Staten. Bijzonder is te noemen dat de kenner van de historie van Doornspijk en Elburg, de oud-Elburger mr. dr. G. Westerink en ereburger van de stad, het helemaal eens was met de raad van Doornspijk.

Hij schrijft op enig moment aan de gemeentesecretaris van Doornspijk dat ‘de raad van Doornspijk genoeg flinke leden telt om krachtig te protesteren, maar daarbij is het wel een must dat de raadsleden van Doornspijk hun geschiedenis kennen.’

Westerink meent, dat dit het vertrekpunt van protesteren moet zijn. Maar er waren in de Doornspijker raad weinig mensen die

ook maar iets met geschiedenis hadden. De raad voelde zich evenwel zeer vereerd door de woorden van zo'n geleerde heer, nota bene nog wel een Elburger, maar kwam niet verder dan op voorstel van de Hoge Enker Dries Grootkarzijn, (ARP), de helft van de presentiegelden, die de raadsleden voor het bijwonen van de raadsvergaderingen genoten, over te maken naar het opgerichte comité 'Doornspijk Zelfstandig'. Hij had weinig woorden nodig om zijn collega's te overtuigen: 'Hei, jonges, doar bi'j toch veur!' En iedereen was 'veur'. Het leverde hem wel een reprimande van de voorzitter, burgemeester De Vries, op, omdat hij voor zijn beurt sprak. 'Ik bepaal wie en wanneer men het woord mag voeren', aldus De Vries.

Pagina 26:

Ook de raad van Elburg laat zich 16 april 1960 over de plannen uit. Een uitgebreid voorstel van het college over de plannen wordt door raadslid Van Aperloo gekwalificeerd als 'angst voor een Doornspijker overheersing'.

Overigens vindt de hele raad dat de toon die Doornspijk aanslaat op zijn zachtst gezegd 'prikkelend'.

Hier volgen enkele high-lights uit de discussie. Kijk eens, wat Elburg allemaal heeft: een groep van de rijkspolitie, een ontvangerskantoor van de rijksbelastingen, de zetel van het polderbestuur Noord West Veluwe, de dinsdagmarkt, een lagere technische school, 2 ulo scholen, een huishoudschool en de vleeskeuringsdienst, en wat te denken van de weiderechten van Het Goor en De Mheen, het bejaardentehuis Feithenhof en de Vicarieën uit de oudheid. Doornspijk heeft niks van dit alles!

De raad besluit met 7 tegen 4 stemmen Gedeputeerde Staten te adviseren: De gemeente Elburg niet op te heffen; De polder Oosterwolde moet Elburg worden;

De gemeente Elburg moet een hogere uitkering uit het gemeentefonds krijgen; Doornspijk opdelen: dorp en buitengebied moeten gemeente Nunspeet worden; de rest bij Elburg, inclusief Hoge Enk; Oostendorp en 't Harde (ook het Oldebroeker deel ervan) moet bij Elburg komen.

Pagina 65:

De Elburger Courant van 17 april 1971 meldt, dat staatssecretaris Mr. C. van Veen van Binnenlandse zaken de Noord West Veluwe bezocht heeft op uitnodiging van de Statencentrale van de CHU, kieskring Harderwijk.

's Ochtends bezocht hij Oldebroek en 's middags waren Hattem en Elburg aan de beurt.

Ook op deze bijeenkomsten werden de bekende standpunten van gemeentebesturen en actiecomités nog eens herhaald.

In 'Restaurant De Stad Elburgh' te Elburg nam de heer Balk, oud-voorzitter van de Ondernemersvereniging Elburg het op voor de middenstanders.

'Hier gebeuren dingen die de middenstand in de grond boren. Monumentenzorg is druk bezig om van Elburg een museum te maken Dat mag nooit en te nimmer. Dan is er voor deze mensen geen droog brood meer te verdienen', zo zei hij. Overigens had de heer Balk (geboren en getogen Elburger, zoals hij zelf zei) veel waardering voor het gemeentebestuur van Elburg. Mr. Van Veen betoogde, uit de gesprekken met burgemeester en wethouders van Elburg duidelijk te hebben begrepen dat het gemeentebestuur mikt op een goed functionerend huwelijk met Doornspijk. De heer Fikse (van het actiecomité Oosterwolde) noemde de 'verloving Doornspijk – Elburg' ideaal. Als Oosterwoldenaren willen wij graag aan een goed huwelijk meewerken. Elburg is een prachtige gemeente, maar helaas armlastig. De heer Van Veen interrumpeert de heer Fikse: 'Waar slaat dat op?'

Fikse vervolgt: 'Echt Excellentie, ik meen het, Doornspijk heeft een uitstekend leefklimaat. Veel beter dan Elburg en Oldebroek. Wij voelen ons echt Doornspijker en dat blijven wij, ook na het huwelijk met Elburg.'

Fikse heeft het ook niet op de SGP in de raad van Oldebroek begrepen.

'Er zijn verschillende visies verwoord door de Oldebroeker raadsleden, die alle in het politieke vlak zijn betrokken. Dat is jammer. De SGP dáár ging zelfs zover om Elburg 'het Sodom en Gomorra van de Veluwe te noemen', aldus de heer Fikse.

Mr. Van Veen: 'Als ik u nog een keer onderbreken mag, gaat u het nu zelf ook niet een beetje in het politieke vlak trekken?'

Verder zegt de heer Fikse wanneer hij de landbouw- en de middenstandsproblematiek aansnijdt, dat 'de SGP overal tegen is'. Met dit gegeven moeten wij rekening houden, vond hij.

Mr. Van Veen: 'Uw stelling is niet geheel juist, maar met uw 'SGP-bezwaren' wens ik u veel sterkte.'

Pagina 74:

Uit de Elburger Courant van 28 januari 1972:

Tijdens de vergadering van de raad van Doornspijk d.d. 26 januari zegt de heer Bruijnes:

'In de raad van Elburg klinken geluiden alsof er in Doornspijk alleen maar boeren wonen – toegegeven, vele inwoners zijn boer, – maar in Elburg hebben ze de koeien, want daar is het geloei op de publieke tribune niet van de lucht'. En hij verzucht: 'Mijnheer de voorzitter, ik weet het nu niet meer.'

Pagina 87: Oostendorp

Het overgrote deel ervan wilde bij Doornspijk horen en absoluut geen

gemeente Elburg heten. Eens liet een vriendengroep van zich horen. Zo'n 20 jongens in de leeftijd van 14 tot 16 jaar kwamen op het idee om te gaan protesteren voor het gemeentehuis in Oostendorp, met zelfgemaakte vlaggen en spandoeken. Ze scandeerden: 'Doornspijk, Doornspijk. Oostendorp niet bij Elburg.' Dit trok natuurlijk de aandacht van het publiek en van ons, noeste werkers der gemeente. Er was immers nooit wat te doen in een saai gemeentehuis. Burgemeester Westerhuis, die ook uit zijn raam naar de joelende jeugd keek, – hij had kennelijk ook niets te doen – nodigde de jongens binnen en even later kregen ze in de raadszaal een lesje gemeenterecht. Ze mochten ook naar boven klimmen en in de nok van het gemeentehuis – het brandweertorentje – konden ze een blik op 'hun' Oostendorp werpen. Ondertussen stuurde de burgemeester de chef Algemene Zaken naar diens broer, Jan Scholten, die tegenover het gemeentehuis een buurtsuper runde, en kocht twintig repen chocolade, die de burgemeester stuk voor stuk uitdeelde aan de jongens.

Pagina 110:

Ter afronding van dit onderdeel merk ik nog op dat minister De Gaay Fortman tot op het laatst staande hield dat Oosterwolde bij de nieuwe gemeente moet worden gevoegd. De onderbouwing van zijn visie was weldoordacht en ook fundamenteel juist en bovendien geheel conform de gemaakte afspraken met de gemeente Doornspijk, inclusief oud-Elburg en een aanzienlijk deel van de bewoners van Oosterwolde c.a.

Maar ter elfder ure liet hij – ondanks het duidelijke advies van zijn hoogste ambtenaar – alle 'beloftenissen hun

vervulling missen.'

Het staat onomstotelijk vast dat het parlement het recht van amendement heeft en uiteindelijk ook het laatste woord heeft en niet de minister, maar dit laat onverlet dat deze minister van Binnenlandse Zaken liet zien, door zelf niet standvastig te blijven, dat hij zich niet kon meten met Thorbecke.

In het boek komt ook een aantal anekdotes voorbij die ik in mijn werkzame periode bij de gemeente zo af en toe noteerde. Ter verlichting van de tekst.

Ik hoop, nu u het vorenstaande gelezen hebt, dat u nieuwgierig bent geworden en meer wilt weten hoe het er gedurende 15 jaar vóór de samenvoeging van beide gemeenten in de vergaderingen van de gemeentebesturen aan toe ging. Hoe de burgerij van het stadje Elburg en die van de omliggende dorpen ermee omgingen. Hoe de hogere bestuursorganen zich opstelden, wat het publiek via de legio ingezonden brieven aan de pers toevertrouwde en wat de goegemeente ervan vond.

Wilt u het boek in uw bezit krijgen, neem dan contact op met ondergetekende.

Van harte aanbevolen.

U kunt schrijven, bellen of mailen. Ik neem dan t.z.t. contact met u op.

't Harde, december 2024

Evert Sneller
Oldenboschweg 19
8084 AV 't Harde
0525 – 683192
06 – 30507679
E-mail: e.sneller@hetnet.nl

BOEIENDE LEZING OVER HET VERLOREN HERTOGDOM GELRE

René Arendsen bij het beeld van de Gelderse roofridder Maarten van Rossum.

Op woensdag 23 oktober hield René Arendsen (met Bas Steman bekend als de Gelderse Ridders op Omroep Gelderland) een zeer interessante lezing in dorps huis Ons Huus op de Hoge Enk.

Vanaf de eerste minuut wist de welbespraakte René Arendsen de ruim 120 leden aanwezige leden van Arent thoe Boecop te boeien met zijn verhaal over de geschiedenis van het gewest Gelre. René Arendsen is historicus en programmamaker bij Omroep Gelderland. Hij deed drie jaar onderzoek naar de geschiedenis van het hertogdom Gelre. Tijdens zijn lezing presenteerde hij het verhaal als een spannende ridderroman. In grote stappen confronteerde hij de zaal met de meest bijzondere verhalen uit het Gelderse verleden. Arendsen vertelde de vaderlandse geschiedenis vanuit een Gelders perspectief.

Het gewest Gelre heeft een bijzonder stempel op onze geschiedenis gedrukt. Vandaag de dag zijn nog steeds talloze sporen in het landschap zichtbaar. De oude steden aan grote en kleine rivieren, de talloze kastelen en de grafmonumenten in de kerken zijn maar enkele relictten van een verdwenen wereld die vaak pal bij ons om de hoek liggen. Die zijn zowel in de huidige provincie Gelderland als in Limburg en zelfs net over de grens in Duitsland te vinden. Elburg is aan het einde van de veertiende eeuw ontstaan als stad in de uiterste noordhoek van het Gelderse hertogdom. Van de oorspronkelijke vestingstad zijn diverse kenmerkende gebouwen bewaard gebleven. René Arendsen ondersteunde zijn lezing met prachtige afbeeldingen en met verrassende filmpjes. De aanwezigen konden terugkijken op een zeer boeiende avond.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op **dinsdag 13 mei** hoopt het bestuur van Arent thoe Boecop de Algemene Ledenvergadering te houden. Deze avond zal plaatsvinden in Dorps huis De Deel in Doornspijk en begint om 19.30 uur. Naast het jaarverslag van het bestuur zullen ook de jaarverslagen van de werkgroepen worden gepresenteerd. Een belangrijk agendapunt vormt het financieel verslag over het verenigingsjaar 2024.

In het tweede deel van de vergadering zal Evert Sneller een lezing verzorgen over zijn boek met betrekking tot de voorgeschiedenis van de gemeentelijke herindeling tussen Doornspijk en Elburg in 1974.

De leden worden van harte uitgenodigd aanwezig te zijn. Het belooft een interessante avond te worden. Aanmelden vooraf is niet nodig.

JAARVERSLAG 2024 WERKGROEP BEGRAAFPLAATS DOORNSPIJK-DORP

Voordat we een overzicht weergeven van de activiteiten van onze werkgroep over het jaar 2024, willen we eerst terugblikken op de jaren 2022 en 2023.

Begin januari 2022 werden wij door Willem van Norel benaderd om te komen tot de oprichting van een werkgroep Begraafplaats Doornspijk-Dorp.

Meteen al vanaf de start in april van dat jaar, onder supervisie van Willem van Norel en Wim van Triest alsmede adviseur op het gebied van schilderwerken Anton van Wezep, mochten we een flinke groep vrijwilligers verwelkomen.

Zoals bekend, maken Gerard Lokhorst en ondergetekende zich sterk al diverse jaren voor het heden en verleden van ons mooie dorp.

De werkzaamheden van de werkgroep vinden plaats op de oude begraafplaats aan de Zuiderzeestraatweg West te Doornspijk.

Meteen bij de start mochten we ons verheugen in een goede opkomst.

Enkele mensen werden daarbij gericht benaderd om de werkgroep te versterken. Dat leidde tot het bijeenkomen van een zeer gemotiveerde groep bestaande uit Beert van der Heiden, Henk Witteveen, Marijke Weterholt, Wim Karzijn, Henk van der Weide, Berend Schoonhoven, Gerrit Wessel, Aalt van den Berg, Aart Bouw, Dirk van Norel, Gerard Lokhorst en Willem van Norel.

De werkzaamheden, die bestaan uit het rechtzetten, schoonmaken en beletteren van stenen, vinden in principe alleen plaats op het oude gedeelte van de begraafplaats. Zo mochten we in het jaar 2022 er in totaal ruim 60 stenen opleveren.

Verder kwam er vanuit de werkgroep het idee om een bijzondere wegbewijzingspaal bij de ingang van

Graf van de familie Draaijer-van Riessen.

de Burg. Frieswijkweg op te knappen. In juli 2022 hebben Gerard en Dirk dit klusje samen geklaard, waardoor de naam van deze weg weer beter leesbaar is geworden.

Helaas moesten enkele mensen met gezondheidsklachten aan het einde van het eerste seizoen afhaken.

Als "projectleiders" hadden we besloten om tijdens een gezellig samen zijn een en ander te evalueren. Dit vond op 19 oktober 2022 plaats onder de rook van Schouwenburg aan de Rozenbergerweg. Tijdens dit samenzijn heeft Gerard gememoreerd hoe het allemaal begon en hoe de werkgroep was ontstaan en het was gegroeid tot een gezellige groep. Ook de behaalde resultaten bleven niet onbenoemd, temeer daar de plaatselijke bevolking ons steeds meer begon aan te spreken op dit mooie

werk. De groep zelf blijft enthousiast. Aanvullend proberen we van sommige bijzondere monumenten soms wat meer achtergrondinformatie gewaar te worden.

In april 2023 gingen we weer aan de slag. We kwamen veelal, zoals ook in 2022 het geval was, om de twee weken op de vrijdagmiddag bijeen. In dit jaar mochten we ons verheugen met een uitbreiding van de groep in de persoon van Jannie Groothuis-Platte. Hiermee was ook Marijke Weterholt erg blij. Vanaf dat dat moment was zij niet meer de enige dame in het gezelschap. In 2023 werden een paar mensen door Willem geïnterviewd waaruit bleek hoe mooi de mensen dit werk vinden. Hierbij kwam onder andere naar voren dat voldoening over de bereikte resultaten

Graf van de familie Sijnave.

een drijfveer was, maar ook respect voor de familie en het stilstaan bij hen die ons voorgingen.

Ook de pauzes met koffie en koek doen het goed. De onderlinge sfeer en de versterking van de band geven een goed gevoel. Daarnaast geeft het voldoening als mensen uit het dorp langskomen en hun waardering uitspreken voor het werk van de groep.

In 2023 konden in totaal 94 stenen worden opgeleverd. Ter afsluiting van het seizoen kwamen we weer bij elkaar in de boerderij *Aangenaam vergaderen*. In dit prachtige verblijf aan de Rozenbergerweg mochten we samen genieten van een lunch. Hierbij hadden we een speciale gastheer uitgenodigd, onze burgemeester Jan Nathan Rozendaal. Hij was gevraagd om eens kennis te nemen van de activiteiten van onze werkgroep.

In 2024 kwamen we voor het eerst bij elkaar op vrijdagmiddag 12 april. Opnieuw mochten we ons verheugen in een nieuw lid, te weten Rinus Hofstede. Helaas moest Henk van der Weide in dit seizoen wegens gezondheidsomstandigheden definitief afhaken. In dit seizoen kwamen we als werkgroep in totaal veertien middagen bij elkaar. Ruim 90 grafstenen werden dit seizoen schoongemaakt, rechtgezet en beletterd. Daarnaast werden acht witte paaltjes (veelal oorlogsslachtoffers) opnieuw beschilderd en geplaatst.

We verheugen ons telkens weer dat we met zo'n enthousiaste groep leden een groot aantal grafstenen mogen bewerken. Nauwkeurig werk waarbij soms stenen ontdaan moeten worden van algen en mossen en waarbij sommige beletteringen heel veel geduld

en vakmanschap eisen. Ook dit jaar hebben we het seizoen gezamenlijk afgesloten op de voor ons inmiddels bekende plek aan de Rozenbergerweg. Hier heeft Gerard in het kort wat foto's en dia's laten zien van onze bijeenkomsten en van de geleverde prestaties. Deze keer hadden we wethouder Henk Wessel in ons gezelschap. Hij gaf in zijn toespraak te kennen veel lof en waardering te hebben voor het mooie werk dat geleverd mocht worden voor de gemeenschap en de nabestaanden van de vele families. We mochten als groep concluderen dat we het ook dit seizoen fijn hebben gehad. Afsgesproken werd dat we bij leven en welzijn in maart-april 2025 dit mooie project weer hopen voort te zetten.

Dirk van Norel
Doornspijk, 4 januari 2025

JAARVERSLAG 2024 WERKGROEP BEGRAAFPLAATS NUNSPETERWEG

In 2020 namen Wim van Triest en Willem van Norel vanuit het bestuur van Arent thoe Boecop het initiatief tot de oprichting van een werkgroep met als voornaamste doelstelling het herstel en het onderhoud van de algemene begraafplaats aan de Nunspeterweg.

De basis voor de werkgroep vormde een bijzondere publicatie in 2009 (nummer 89) van Arent thoe Boecop over de begraafplaats aan de Nunspeterweg. Deze uitgave werd samengesteld door Gerrit Zoet en Bep de Waard-Ruijs, waarbij diverse onderwerpen aan bod komen met betrekking tot de dood en het begraven.

Na een lange discussie werd in 1827 bij Koninklijk Besluit bepaald dat het begraven in steden en dorpen, maar ook in kerken niet langer werd toegestaan. Op 28 december 1828 werd Abraham Kikkert in het middenschip van de Sint-Nicolaaskerk begraven. Het was de laatste begrafenis in de kerk. In het voorjaar van 1829 vond de eerste begrafenis op de nieuwe begraafplaats aan de Nunspeterweg plaats.

De begraafplaats aan de Nunspeterweg raakte omstreeks 1980 vol. Steeds vaker werden Elburger burgers begraven op de begraafplaats aan de Bovenweg op 't Harde. Vanaf die tijd trad heel geleidelijk het verval van de begraafplaats in. De grafstenen werden nauwelijks onderhouden of zakten weg. De teksten werden steeds minder leesbaar en het onkruid kreeg steeds meer de overhand. Tegelijkertijd maakte de publicatie duidelijk dat op de begraafplaats diverse unieke grafmonumenten staan. Vaak

Het gerestaureerde graf van de familie Zoet-ten Have.

is aan een grafsteen een bijzondere geschiedenis van een overledene gekoppeld. Namen dragen een geschiedenis met zich mee. Een begraafplaats omvat vele namen met geboortedata, sterfdata, teksten en symbolen. Voor met name genealogen kan een begraafplaats daarom heel interessant zijn.

Maar nog belangrijker is dat een begraafplaats een plek van bezinning kan zijn om een dierbare of een bekende te gedenken. Dit is een belangrijke reden om een begraafplaats te onderhouden en eventueel te herstellen.

In november 2020 stond in de Kroniek 166 een oproep om zich eventueel aan te melden voor de werkgroep in oprichting. Naast Wim van Triest en Willem van Norel meldden zich vijf gemotiveerde leden aan:

Klaasje Haitink (Elburg), Harry Peeters (Dronten), Wim van Wezep (Apeldoorn), Anton van Wezep (Veenendaal) en Wim Westerink (Barneveld).

De start van de werkgroep was op zaterdagmorgen 10 april 2021 in het Gruithuis. Onder het genot van koffie (en wat lekkers) werden de plannen besproken en werden voorlopige afspraken gemaakt. Nog dezelfde morgen werd begonnen met het inventariseren en het reinigen van de eerste serie stenen.

In 2021 werd gestart met de serie graven van de familie Hoefhamer, het grafmonument van Kornelis Veninga, het graf van muziekmeester G.A.J. ter Linden. Heel bijzonder was de restauratie van het enige houten grafmonument van de familie Van de Wetering. Daarnaast werden diverse andere graven schoongemaakt, (soms) rechtgezet en opnieuw beletterd.

Twee graven van de familie Doornweerd ingeschilderd door Wim van Wezep. Het linker grafmonument was op het moment dat de foto werd gemaakt nog niet helemaal klaar.

Heel bijzonder was de restauratie van het hekwerk van het grafmonument van Wilhelmus Christiaan Martinus Sniijders (1840-1897) en zijn echtgenote Wilhelmina Sophia Frederika Kunst (1845-1907). In de periode 1870 tot aan zijn overlijden op 11 maart 1897 was Sniijders directeur van het postkantoor in Elburg. Dit bijzondere grafmonument, met het karakteristieke hekwerk, is grondig gerestaureerd door ons werkgroeplid Harry Peeters uit Dronten.

In 2021 waren er in verband met corona nog beperkingen, maar in de daaropvolgende jaren werden gemiddeld vijftig graven per jaar hersteld.

Op zaterdag 27 november 2021 vond een bijzondere ontmoeting plaats tussen de leden van de werkgroep en de familie Veninga. Drie generaties Veninga waren naar Elburg gekomen om de werkgroepleden hun dank te betuigen voor het herstellen van het grafmonument van hun vader, grootvader en overgrootvader. Het bezoek werd afgesloten met een diner bij restaurant De Haas.

Vanaf april tot oktober komt de werkgroep de laatste zaterdagmorgen van de maand bij elkaar. In 2024 konden ongeveer veertig stenen worden schoongemaakt en beletterd. In het voorjaar van 2024 besloot Wim Westerink te stoppen met zijn

vrijwilligerswerk. De werkgroep werd aangevuld met het echtpaar Gerdien en Cor Bastiaan.

Diverse keren krijgt de werkgroep verzoeken van families om grafmonumenten te onderhouden. Daarnaast selecteert de werkgroep stenen die herstel nodig hebben. Veel families schenken uit dankbaarheid een gift aan Arent thoe Boecop. Met deze geldmiddelen kunnen schoonmaakmaterialen, verf, kwasten en andere gereedschappen worden aangeschaft.

Namens de werkgroep, Willem van Norel Elburg, 17 december 2024

SFEERWANDELING WEDEROM EEN SUCCES

Cees Leusink vertelt op de Botterwerf over de restauratie van de EB 25.

John van Midden ontvangt de mensen in Smederijmuseum De Hoefhamer.

Lex Terpstra geeft uitleg over het bouwen van scheepsmodellen.

Het lukt de organisatie ieder jaar weer om een nieuw thema te bedenken voor de sfeerwandeling. Op dinsdagavond 17 december organiseerde de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop deze traditie voor de zestiende keer. Maar liefst 180 leden namen aan de wandeling deel. De kaartjes waren op 4 december binnen drie uur opgehaald bij de balie van de VVV.

Dit jaar stonden de oude ambachten van Elburg centraal tijdens de sfeerwandeling. Op zes locaties kregen de bezoekers negen verschillende verhalen te horen. De groepen werden door gidsen naar de verschillende plekken begeleid.

In Museum Elburg leidde Anton van Wezep de mensen rond in het Schildersmuseum. Het is Anton en zijn team een paar jaar geleden gelukt om een prachtige permanente tentoonstelling over het schildersambacht te realiseren. In de dubbelkapel liet Chris Weijenberg de door zijn vader Lammert in de zomer van 1949 ontdekte secco's zien. Daarbij vertelde hij over de betekenis van de afbeeldingen met drie heiligen uit de late Middeleeuwen.

Tiny van Dijk gaf in de kelders van het Nationaal Orgelmuseum op vakkundige wijze uitleg over de bouw van een orgel. In de Boonzaal vertelde Maarten Seijbel vol trots over het (geschonken) orgel van Gert Boon. Vervolgens konden de mensen luisteren naar prachtig orgelspel van Harry Hamer.

John van Midden vertelde in de oude smederij aan de Smedestraat op zeer vakkundige wijze over Smederijmuseum De Hoefhamer. Daarbij gaf hij een korte demonstratie van het smeden.

In het Gruithuis lieten Lex Terpstra en Hans aan 't Goor zien hoe een scheepsmodel wordt gebouwd. Daarbij demonstreerden ze de fasen van de bouw van een bottertje aan de hand van enkele schaalmodellen. Lex Terpstra heeft inmiddels 32 modelscheepjes gebouwd. Hij draagt zijn vak over aan anderen. De twee jongste cursisten zijn Niek Nagelhout en Tim Kolleman, beiden 13 jaar oud.

Op de Botterwerf vertelde scheepsbouwer Cees Leusink over de restauratie van de botter EB 25. Daarbij demonstreerde hij tevens het breeuwen

van de gangnaden van een botter. Henk Walles legde de mensen in de museumafdeling uit wat de vrijwilligers van de Botterstichting allemaal doen om de schepen in de vaart te houden. Het begon allemaal in 1974 met de aankoop van de botter EB 24. Vijftig jaar later is de Botterstichting niet alleen een begrip in Elburg, maar ook in heel Nederland.

In de palingrokerij aan de Rozemarijnsteeg 25 was Willem van Norel de gastheer. Bij de rookkasten vertelde hij op een bevlogen manier het verhaal over de viskoopman Frank van Triest (1864-1941), die vijftig jaar

bot, paling en haring met paard en wagen vervoerde naar Deventer, Dieren en Doesburg. In de rokerij konden de deelnemers unieke filmbeelden zien. Tenslotte konden de mensen de nettenzolder bewonderen,

Na afloop van de sfeerwandeling was er nog een gezellig samenzijn bij restaurant Aan de Gracht. Daar werden de enthousiaste indrukken van de avond gedeeld onder het genot van een drankje en bitterballen. Het prachtige restaurant aan de Havenstraat zat bomvol. Een bijzondere avond kwam daarmee ten einde.

TONEELVOORSTELLINGEN IN BUURTGEBOUW OOSTENDORP

Maart is de maand van de dialecten en streektaalen. In dit kader organiseert de Evenementencommissie Oostendorp al enkele jaren in maart een toneelavond met een voorstelling die deels in het dialect wordt gespeeld. Gezien de grote belangstelling in voorgaande jaren, staan er dit jaar zelfs twee voorstellingen op het programma. **Zaterdag 29 maart** brengt de Toneelvereniging Zalk in het Buurtgebouw Oostendorp 's middags en 's avonds het toneelstuk "Dolle beestenboel" op de planken. Dit onder leiding van de nieuwe regisseur Erik-Jan Sok.

Korte inhoud van de voorstelling:

In Dierentuin ZooZalk wordt een nieuw apenverblijf gebouwd. De opening van dit verblijf moet een enorm feest worden en daarom heeft de directrice van de dierentuin, de Koning uitgenodigd om de openingshandeling te verrichten. Maar voordat het zover is, zal er eerst een inspectie uitgevoerd moeten worden door de Rijksvoorzichtingsdienst. Helaas mankeert er nogal wat aan het reilen en zeilen van de dierentuin.

De toneelvereniging uit Zalk verzorgt op 29 maart twee voorstellingen in het Buurtgebouw in Oostendorp.

's Avonds is de aanvang 19.30 uur. De aanvang van het middagprogramma is waarschijnlijk 14.30 uur. De entree bedraagt in de voorverkoop 9 euro. Reserveren vooraf wordt aanbevolen, omdat in voorgaande jaren de zaal

uitverkocht was.

Reserveren kan via een mailtje naar info@evenementen-oostendorp.nl. Vermeld in de mail het gewenste aantal kaarten en of u 's middags of 's avonds de voorstelling wilt bezoeken.

De Kroniek kwam tot stand dankzij de financiële bijdrage van de volgende bedrijven:

COLOFON

De Kroniek is een uitgave van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop.

Bestuur:

Pauline van Zweden, voorzitter

Cor Bastiaan, secretaris

Lammert van het Goor, penningmeester

Willem van Norel

Kees van de Streek

Wim van Triest

Joop Zwart

Secretariaat:

Postbus 117, 8080 AC Elburg

www.arentthoeboecop.nl

info@arentthoeboecop.nl

Bankrekeningnummer:

NL03 RABO 0129 2174 84

Oplage: 2200

Redactie: Willem van Norel

Tekstredactie: Anneke de Reuver

Opmaak: Studio LUSIN

Foto's: Lusine Grigoryan, Hanneke Klijnstra,

Dirk van Norel en Willem van Norel

Bezoek ook onze Facebookpagina voor actuele informatie:

@arentthoeboecop

Arent
thoe
Boecop

